

Miljøverndepartementet
Miljøvernminister:

KONGELIG RESOLUSJON

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

Taretråling - endring av verneforskrifter for sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker

1. FORSLAG

Miljøverndepartementet legger med dette fram forslag om endring av verneforskrifter for sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker.

Tilrådingen omfatter åpning for taretråling i 58 eksisterende sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker, og stenging av 1 sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane hvor taretråling er tillatt etter gjeldende verneforskrift.

Til sammen er 97 sjøfuglreservat innenfor eksisterende taretrålingssoner i de tre fylkene vurdert. I 38 av sjøfuglreservatene foreslås ingen endringer i gjeldende verneforskrifter. Dette innebærer for 5 sjøfuglreservat i Solund kommune i Sogn og Fjordane at gjeldende forvaltningsregime med åpning for taretråling i perioden utenom hekketiden videreføres.

Forslag til endring i eksisterende verneforskrifter ble sendt på felles lokal og sentral høring ved Direktoratet for naturforvaltning brev av 14. desember 2004, med høringsfrist 15.mars 2005. De lokale høringsinstansene ble bedt om å sende sine høringsuttalelser til fylkesmannen i det enkelte fylke.

Miljøverndepartementet har etter en helhetlig vurdering valgt å åpne for taretråling i Grøningane naturreservat i Rogaland og i naturreservatene Frøyskjera og Håsteinen i Sogn og Fjordane. Videre har Miljøverndepartementet valgt å ikke åpne for taretråling i naturreservatene Senholmen, Raudøy, Svartskjæret, Bunesholmen, Hovdefjell, Rognan og Sogneoksen i Sogn og Fjordane.

1.1 Sjøfuglreservat som åpnes for taretråling hele året

1. *Ertøy* naturreservat i Askøy kommune (Hordaland)
2. *Hjartholmen* naturreservat i Austevoll kommune (Hordaland)
3. *Møkstra-Grøningana* naturreservat i Austevoll kommune (Hordaland)
4. *Terneskeret* naturreservat i Austevoll kommune (Hordaland)
5. *Kuøy*, *Skagøy*, *Teistholmen* og *Teistholmskeret* naturreservat i Austrheim kommune (Hordaland)
6. *Låge Islendingen* naturreservat i Austrheim kommune (Hordaland)
7. *Notholmen* naturreservat i Austrheim kommune (Hordaland)

8. *Stridsholmen* naturreservat i Austrheim kommune (Hordaland)
9. *Karihavet* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
10. *Koløy* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
11. *Måksteinen og Tovo* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
12. *Olvondo* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
13. *Otterøy og Hestholmen* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
14. *Sengane* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
15. *Senjen* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
16. *Trøytarosskjeret* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
17. Delområdet *Upsøykalven* i *Utslettøy, Joøy og Upsøykalven* naturreservat i Bømlo kommune (Hordaland)
18. *Hellisøy* naturreservat i Fedje kommune (Hordaland)
19. *Sekkjedalstjørn* naturreservat i Fedje kommune (Hordaland)
20. *Eggholmen* naturreservat i Fitjar kommune (Hordaland)
21. *Tangleikjo* naturreservat i Fitjar kommune (Hordaland)
22. *Lønøy* naturreservat i Fjell kommune (Hordaland)
23. *Raunøy, Langøy, Skardholmen, Storholmen og Høgholmen* naturreservat i Masfjorden kommune (Hordaland)
24. *Sandholmane, Øysteinen og Hesjetå* naturreservat i Radøy kommune
25. *Synnøy* naturreservat i Radøy kommune (Hordaland)
26. *Litle Gåsøy, Skarvøy og Store Lambholmen* naturreservat i Sund kommune (Hordaland)
27. *Greipingen* naturreservat i Øygarden kommune (Hordaland)
28. *Kortknappskjer og Horsøy* naturreservat i Øygarden kommune (Hordaland)
29. *Teistholmen* naturreservat i Øygarden kommune (Hordaland)
30. *Ullebrotten* naturreservat i Øygarden kommune (Hordaland)
31. *Brennevinsskjeret* naturreservat i Bokn kommune (Rogaland)
32. *Nordre Longaskjer* naturreservat i Karmøy kommune (Rogaland)
33. *Jegningen* naturreservat i Karmøy kommune (Rogaland)
34. *Ryvingen og Klovningen* naturreservat i Karmøy kommune (Rogaland)
35. *Skåreholmen* naturreservat i Haugesund kommune (Rogaland)

1.2 Sjøfuglreservat som åpnes for taretråling i perioden utenom hekketiden

36. *Kvitingane* naturreservat i Askvoll kommune (Sogn og Fjordane)
37. *Kuøyna* naturreservat i Askvoll kommune (Sogn og Fjordane)
38. *Smelvær* naturreservat i Askvoll kommune (Sogn og Fjordane)
39. *Håsteinen* naturreservat i Askvoll kommune (Sogn og Fjordane)
40. *Vengane* naturreservat i Bremanger kommune (Sogn og Fjordane)
41. *Frøyskjera* naturreservat i Bremanger kommune (Sogn og Fjordane)
42. *Myrbærskjæra* naturreservat i Fjaler kommune (Sogn og Fjordane)
43. *Gulholmen* naturreservat i Flora kommune (Sogn og Fjordane)
44. *Indre-Ånnøy* naturreservat i Flora kommune (Sogn og Fjordane)
45. *Trefotskjæra* naturreservat i Flora kommune (Sogn og Fjordane)
46. *Ytterøyane* naturreservat i Flora kommune (Sogn og Fjordane)
47. *Kvalsteinane* naturreservat i Flora kommune (Sogn og Fjordane)
48. *Kvernøya* naturreservat i Gulen kommune (Sogn og Fjordane)
49. *Ramsbarden* naturreservat i Gulen kommune (Sogn og Fjordane)
50. *Flatholmen* naturreservat i Selje kommune (Sogn og Fjordane)

51. *Svåholmane* naturreservat i Eigersund kommune (Rogaland)
52. *Tedneholmen* naturreservat i Eigersund kommune (Rogaland)
53. *Tingelsæte* naturreservat i Eigersund kommune (Rogaland)
54. *Gitterøy* naturreservat i Haugesund kommune (Rogaland)
55. *Indrevær* naturreservat i Haugesund kommune (Rogaland)
56. *Urter* naturreservat i Karmøy kommune (Rogaland)
57. *Fokksteinane* fuglefredningsområde inkl. *Store og Litle Fokksteinen* naturreservat i Sokndal kommune (Rogaland)
58. *Grøningane* naturreservat i Randaberg kommune (Rogaland)

1.3 Sjøfuglreservat som stenges for taretråling

59. *Utvær* naturreservat i Solund kommune (Sogn og Fjordane)

2. EKSISTERENDE VERNEFORSKRIFTER I DE TRE FYLKENE

2.1 Sogn og Fjordane

Verneplanen for sjøfugl i Sogn og Fjordane ble vedtatt ved kgl.res 28. mai 1993, og omfatter 57 naturreservater. Det samlede areal utgjør ca 121 km², hvorav ca 11 km² er landareal. Verneplanen har som formål å sikre de mest verdifulle sjøfugllokalitetene i Sogn og Fjordane. Områdene er av særlig stor verdi for hekkende sjøfugl. I tillegg har flere av lokalitetene stor betydning som matsøkningslokaliteter, trekk-, overvintrings- og fjærfellingslokaliteter. Flere av lokalitetene har verneverdi av nasjonal karakter, særlig fuglefjell og hekkelokaliteter for truede arter.

De enkelte verneforskriftene har som formål å gi sjøfuglene gode og trygge livsvilkår, og å ta vare på viktige hekkelokaliteter, eventuelt hekke-, trekk- og overvintringslokalitet for sjøfugl, med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Under arbeidet med verneplanen ble forholdet til taretråling vurdert, og det ble gitt tillatelse til taretråling i perioden utenom hekketiden i forskriftene for 7 naturreservater i Solund kommune. Dette omfatter *Utvær*, *Ramsholmen*, *Gåsvær*, *Indrevær*, *Oddeholmane*, *Mågøyane* og *Torsholmene* naturreservater. *Torsholmene* naturreservat ligger utenfor etablerte taretrålingssoner og har derfor ikke vært vurdert ved endringen av eksisterende forskrifter. I de resterende naturreservatene i fylket er taretråling etter gjeldende verneforskrifter forbudt.

2.2 Hordaland

Verneplan for sjøfugl i Hordaland ble vedtatt ved kgl.res 3. april 1987, og omfattet på vernetidspunktet 70 naturreservater. I dag omfatter verneplanen 69 områder etter overføring av Ølen kommune fra Hordaland til Rogaland fylke. Formålet med verneplanen er å bevare sjøfuglene og deres livsmiljø ut fra vårt nasjonale og internasjonale ansvar for vern av mangfoldet i naturen og ut fra betydningen av å verne om fuglelivet som en vesentlig forutsetning for allmennhetens friluftsliv og opplevelsesrikdom.

De enkelte verneforskriftene har som formål å sikre best mulige vilkår for sjøfuglene i området, samt å ta vare på en viktig hekkelokalitet med de plante- og dyrearter som naturlig er

knyttet til området. I alle naturreservatene er taretråling etter gjeldende verneforskrifter forbudt.

2.3 Rogaland

Verneplan for sjøfugllokalteter i Rogaland ble vedtatt ved kgl.res 7. mai 1982. Verneplanen omfatter 35 naturreservater og 5 kombinerte naturreservat- og fuglefredningsområder. Formålet med fredningen er å bevare viktige sjøfugllokalteter med de plantesamfunn og dyrearter som naturlig er knyttet til områdene, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser.

I tillegg ble *Ferkingstadøyane* i Karmøy kommune vernet som naturreservat ved kgl.res 24. april 1978, med formål å bevare et verdifullt sjøfuglområde og en karakteristisk naturtype med havpåvirket vegetasjon. Verneområdet *Illholmane* i Ølen kommune var en del av verneplanen for sjøfugl i Hordaland da den ble vedtatt 3. april 1987. Etter at Ølen kommune 1. januar 2002 ble overført fra Hordaland til Rogaland fylke er det totalt 42 verneområder for sjøfugl i Rogaland. I alle verneområdene er taretråling forbudt etter gjeldende forskrifter.

Jærstrendene landskapsvernområde med biotopfredninger og naturminne i Randaberg, Sola, Klepp og Hå kommuner ble vernet ved kgl.res 12. desember 2003. Formålet med fuglefredningsområdene innenfor landskapsvernområdet er å ta vare på fuglelivet som er knyttet til områdene og benytter disse som trekk-, hekke- eller overvintringsplasser, samt å ta vare på fuglene sitt livsmiljø i områdene. Under arbeidet med verneplanen ble forholdet til taretråling vurdert konkret og avklart med berørte parter. I verneforskriften er det fastsatt forbud mot taretråling i en sone som ligger mellom Reve havn i nord og Orre-elva i sør innenfor sjøområdet ved Revtingen. Innenfor resten av verneområdet er taretråling tillatt.

3. VERNEVERDIER

Verneplan for sjøfugl i Sogn og Fjordane omfatter 57 lokaliteter med et samlet areal på 121 km², hvorav ca 11 km² er landareal. Verneområdene sikrer de mest verdifulle sjøfugllokaltetene i fylket. Områdene er av svært stor verdi for hekkende sjøfugl. I tillegg har flere av lokalitetene stor betydning som matsøkingslokalteter, trekk-, overvintrings- og fjærfellingslokalteter. Flere av lokalitetene har verneverdi av nasjonal karakter, det gjelder særlig fuglefjell og hekkelokaliteter for truede arter. Lokalitetene er typiske for skjærgården og representerer i tillegg typisk vestlandsk kystlynghei. Verneplanen bygger på registreringer i perioden 1978 – 1988 i regi av fylkesmannen.

Verneplan for bevaring av hekkeplasser for sjøfugl i Hordaland fylke omfattet på vernetidspunktet i alt 70 naturreservater med et samlet areal på ca 4,7 km² (69 områder etter 1. januar 2002). Verneplanen innebærer at en gjennom vern av 0,3 % av det totale øyarealet gjennomgående sikrer ca 50 % av hekkebestanden for sjøfuglartene i Hordaland.

Verneplan for sjøfugllokalteter i Rogaland omfattet på vernetidspunktet i alt 40 områder på i alt ca 3,9 km² landareal (42 områder etter 1. januar 2002). Verneplanen tar i hovedsak sikte på vern av de viktigste hekkelokalitetene i fylket, og ble utarbeidet av Fylkesmannen i Rogaland i perioden 1979 – 1981 på grunnlag av registreringer utført av Norsk Ornitologisk Forening avd. Rogaland. I tillegg er også øygruppen *Ferkingstadøyane* vernet som et verdifullt sjøfuglområde.

4. TARETRÅLING I OG UTENFOR VERNEOMRÅDER

I Norge har det vært drevet kommersiell taretråling i ca 35 år. Fra Rogaland til Sør-Trøndelag fylker høstes det ca 170 000 tonn tare årlig. I Sogn og Fjordane alene høstes det rundt 40 000 tonn. Mengden tare som høstes har vært stabil de siste årene. Taretråling foregår innenfor en syklus på 5 år. Et område det tråles i er inndelt i 5 soner, slik at tareskogen i det enkelte tarefelt er i ro rundt 4,5 år mellom hver høsting.

De etablerte taretrålingssonene i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker omfatter en rekke verneområder. Taretråling innenfor grensene til verneområdene krever direkte unntak i verneforskriften eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten for det enkelte verneområde. I Sogn og Fjordane ligger 39 av i alt 57 sjøfuglreservat innenfor etablerte taretrålingssoner. I tillegg ligger 3 våtmarksreservat innenfor sonene. I Hordaland ligger 39 av i alt 69 sjøfuglreservat innenfor etablerte taretrålingssoner, og i Rogaland ligger 19 av i alt 42 sjøfuglreservater (med unntak for Jærstrendene landskapsvernområde) innenfor etablerte taretrålingssoner.

5. SAKSBEHANDLING

Forslag til endring av verneforskrifter for eksisterende sjøfuglreservater i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland fylker er en oppfølging av St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*, og etterfølgende arbeid i fylkesregionale arbeidsgrupper for forvaltning av tang og tare.

5.1 St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*

St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* omhandler lovgrunnlaget for å verne og ta vare på naturverdier i kystsonen, med særlig vekt på naturvernloven og forholdet mellom denne og bruk av saltvannsfiskeloven og oppdrettsloven. I Stortingsmeldingen legges det til grunn at eksisterende verneområder skal gjennomgå når forvaltningsplanen for tare foreligger. I denne gjennomgangen skal behovet for restriksjoner på taretråling i verneområdet vurderes. Hovedretningslinjene for taretråling som fremgår av Stortingsmeldingen skal legges til grunn ved vurderingen av eksisterende områder.

Stortingsmeldingen legger til grunn at tareskogene er artsrike økosystemer som er viktige gyte- og oppvekstplasser for fisk og næringsområder for sjøfugl og til dels sel, samtidig som det i enkelte områder er relativt store næringsinteresser knyttet til høsting av tang og tare. Høsting virker inn på naturmiljøet gjennom reduksjon av biomasse og endring av den marine artssammensetningen lokalt for en periode. Om påvirkning på sjøfugl sies det i meldingen: ”Det er førebels vanskeleg å trekkje sikre konklusjonar om effekten av taretråling på sjøfugl. Ein veit at skarv og teist er avhengig av tareskogen som næringskjelde. Enkelte granskningar tyder på at skarven treng ein radius på nærare 20km for å skaffe mat til ungene sine, og at teist bør ha minst 2km. Desse granskningane tilseier at ein må vere særleg merksam på effektar taretråling kan føre til i fjørfellingsområde og i skarv- og teistkoloniar. Ærfugl og andre havdykkender nyttar òg tareskog delar av året. I tillegg til ein lokal reduksjon av mattilbodet for desse artene, vil tråling kunne forstyrre hekkande, overvintrande og fjørfellande sjøfugl. Dette gjeld særleg havdykkender som lokalt lever i store konsentrasjonar, jf. Oppdragsmelding 472 frå NINA-NIKU”.

Om forholdet til verneområder vernet etter naturvernloven § 8 (naturresevater) sies det i meldingen at dersom verneformålet er knyttet hovedsakelig til sjøfugl, bør taretråling kunne tillates, men i skarv- og teistkolonier og fjærfellingsområder bør en av føre-var-hensyn være spesielt varsom med å gi tillatelse til taretråling av hensyn til effekter taretråling kan ha på slike verneverdier.

I sin behandling av Stortingsmeldingen, har energi- og miljøkomiteen (Innst. S. nr. 168 (1999-2000)) blant annet pekt på at sikring av det biologiske mangfoldet best kan skje gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk. Vernet skal ikke være strengere og området skal ikke ha større utstrekning enn det som er nødvendig for å sikre verneverdiene, men for å bidra til en bærekraftig utvikling er det viktig å basere seg på føre-var-prinsippet. Verneområdets utstrekning og begrensninger må derfor veies mot føre-var-prinsippet. Komiteen legger til grunn at Norges kyst gir grunnlag for tilstrekkelig sjøareal til både utvikling av nødvendig næringsaktivitet og til vern av områder i sjø og på land. Når det gjelder hvilke aktiviteter som skal kunne tillates innenfor naturresevater må dette vurderes ut fra hvordan den enkelte aktivitet kan påvirke formålet med vernet i det aktuelle tilfellet. Det vises til at naturvernloven stiller ulike krav til de ulike kategoriene, og at vern etter naturvernloven alltid skal ta utgangspunkt i formålet med vernet. Dette gjelder både valg av vernekategori og utforming av forskrifter. Det vises til at føre-var-prinsippet må legges til grunn ved vurderinger av hva som skal tillates, og at det er viktig at naturvernloven ikke uthules gjennom så liberale verneforskrifter at natur som er vernet etter naturvernloven i praksis blir forvaltet som alle andre områder i forhold til ulike næringer.

5.2 Fylkesregionale arbeidsgrupper

De fylkesregionale arbeidsgruppene har hatt som oppgave å vurdere i hvilken utstrekning høsting av tang og tare kan skje innenfor fylket, og lage en kartfestet oversikt over hvilke områder i fylket som burde være åpne for taretråling. Vurderingen omfattet taretråling generelt, både innenfor og utenfor verneområder. I de fylkesregionale arbeidsgruppene har det deltatt representanter fra næringen, Fiskeridirektoratets regionkontor, fylkeskommunen og fylkesmannen. Arbeidsgruppene leverte sin innstilling til Fiskeridirektoratet i 2002. Arbeidsgruppenes rapporter ble oversendt Direktoratet for naturforvaltning i brev av 15. mars 2004.

5.3 Høring

Høring av forslag til endring av verneforskrifter for sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland ble sendt på felles lokal og sentral høring av Direktoratet for naturforvaltning ved brev av 14. desember 2004. Direktoratets forslag bygde i hovedsak på forslagene fra de regionale arbeidsgruppene, med endringer for noen områder i Sogn og Fjordane og Rogaland.

6. ENDRINGER I FORHOLD TIL FORSLAGENE FRA DE REGIONALE ARBEIDSGRUPPENE

6.1 Sogn og Fjordane

Den regionale arbeidsgruppen for Sogn og Fjordane fremmet forslag om å opprettholde permanent forbud mot taretråling i 18 naturreservater, deler av 3 naturreservater og 3 ikke-vernede områder. I tillegg har arbeidsgruppen foreslått permanent forbud mot taretråling i 3 våtmarksreservater. Arbeidsgruppen foreslår åpning for taretråling i perioden utenom hekketiden i 21 naturreservater.

Direktoratet for naturforvaltning foreslo permanent forbud i mot taretråling i ytterligere 3 naturreservat i Sogn og Fjordane. Dette gjelder hele *Moldvær* naturreservat og *Ryggsteinen* naturreservat i Askvoll kommune og den sørvestre delen av *Ytterøyane* naturreservat i Flora kommune.

Endringen medførte at flere tusen tonn stortare blir utilgjengelig for tarenæringen. For å kompensere for dette foreslo Direktoratet for naturforvaltning å åpne for taretråling i perioden utenom hekketiden i hele eller deler av følgende åtte naturreservater som den regionale arbeidsgruppen foreslo og stenge: *Senholmen*, *Raudøy*, *Svarteskjæret* og *Bunesholmane* i Askvoll kommune, *Hovdefjell* og *Rognane* i Flora kommune, *Sogneoksen* i Gulen kommune og deler av *Indrevær* i Solund kommune. I tillegg åpnes fire områder utenfor reservatgrensene for taretråling i perioden utenom hekketiden.

Endringsforslaget var begrunnet i en helhetsvurdering av sjøfuglområdene i fylket basert på føringene i St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og vurderinger av bestandssituasjonen i de enkelte reservat ut fra tilgjengelig kunnskapsgrunnlag. Under arbeidet hadde arbeidsgruppen tilgjengelig data fra fylkesdekkende sjøfugltellinger i 1983 og 1984, og en telling fra 2000 som bare omfattet et avgrenset antall reservat i de fem nordligste kommunene (Selje-Askvoll). Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har i ettertid fått tilgang til fylkesdekkende tellinger fra 1994/95, tallmateriale knyttet til ringmerking ved *Ytterøyane*, *Moldvær* og *Ryggsteinen* naturreservat i perioden 1991-2003, tellinger av mytende og overvintrende sjøfugl i perioden 2000-2004 og fylkesdekkende hekkefugltellinger gjennomført i 2003 og 2004.

De nye opplysningene viser at fylket gjennom alle de 20 årene man nå har data fra, har hatt kjerneområde for sårbare arter som toppskarv og teist i ytre/sørlige del av Solund kommune, i ytre/nordlige del av Askvoll kommune, og i mindre men stabile kolonier i kommunene Bremanger og Vågsøy. De siste ti årene har det dessuten vært rask ekspansjon i en toppskarvkoloni ved Ytterøyane fyr som fyller ut mellomrommet mellom disse områdene.

Forslaget fra den regionale arbeidsgruppa fanger ikke opp de viktige områdene i midtre deler av fylket, nærmere bestemt *Ryggsteinen* naturreservat og *Moldvær* naturreservat. Generelt viser tellingene fra 2003 og 2004 at teist, som har hatt en jevn utbredelse i fylket, med gode bestander særlig midt på 1980-tallet, er inne i en nedgangsperiode. Arten finnes nå konsentrert i et fåtall av de aller beste områdene i fylket. Flere områder som tidligere er vurdert som helt sentrale for arten i fylket ser nå ut til å være uten en fast bestand. Dette gjelder for eksempel sjøfuglreservatene i Solund kommune. Toppskarven har også hatt en dårligere hekkesesong i 2004 enn det som har vært tilfelle de siste par årene, og tendensen man har sett til vekst i lokale bestander har fått en knekk. Arten hadde gode sesonger i første del av 1990-tallet, men gikk tilbake etter dette. De siste årene har bestanden igjen vært i vekst i Askvoll kommune og områdene rundt. I Solund kommune økte ikke bestandene på 1990-tallet på samme måte som

i Askvoll, og tellingene i 2004 tyder på sterk reduksjon. Situasjonen for ærfuglen er usikker. Et eget prosjekt som blir samkjørt i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane har de siste årene registrert flere områder med store flokker av mytende og overvintrende ærfugl i Sogn og Fjordane, men man kjenner ikke så godt til hekkebestanden.

6.2 Rogaland

Den regionale arbeidsgruppen i Rogaland fremmet forslag om å opprettholde permanent forbud mot taretråling i tre av de eksisterende sjøfuglreservatene i fylket, i tillegg til vedtatt forbudsone innenfor Jærstrendene landskapsvernområde. Direktoratet for naturforvaltning foreslo å opprettholde permanent taretrålingsforbud i ytterligere fire sjøfuglreservat:

- *Jarstein* naturreservat i Karmøy kommune
- *Eime* naturreservat med tilliggende fuglelivsfredning i Kvitsøy kommune
- *Heglane* naturreservat med tilliggende fuglelivsfredning i Kvitsøy kommune
- *Grøningane* naturreservat i Randaberg kommune

Direktoratets forslag er knyttet opp mot føringene i St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*, hvor det kommer til uttrykk at "... *ein må vere særleg merksam på effekter i fjørfellingsområde og skarv- og teistkoloniar*".

Direktoratet har lagt til grunn opplysninger og vurderinger fra fylkesmannen om bestandssituasjonen i de enkelte områdene. Dette viser at *Jarstein* naturreservat er et viktig område for hekking av toppskarv og teist, og er vurdert å være spesielt hensynskrevende. Området er spesielt sårbart i perioden april – september. *Eime* naturreservat er et svært viktig overvintringsområde for skarv, teist, dykkere og andefugl, og har mulig hekking av skarv og teist. Området er i tillegg økologisk referanseområde. Området er vurdert å være spesielt hensynskrevende. *Heglane* naturreservat er et svært viktig overvintrings- og myteområde for skarv, teist, dykkere og andefugl. I tillegg er området økologisk referanseområde. Området har sporadisk hekking av skarv, teist og grågås under etablering. Området er vurdert å være spesielt hensynskrevende. *Grøningane* naturreservat har den største hekkekolonien av teist i Rogaland. I tillegg er området overvintringsområde. Området er hensynskrevende, og er spesielt sårbart i perioden april- september.

6.3 Hordaland

For Hordaland ble det ikke foreslått noen endringer i forhold til den regionale arbeidsgruppens forslag.

7. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Gjeldende verneforskrifter innebærer et forbud mot taretråling i eksisterende sjøfuglreservater med unntak for reservatene i Solund kommune i Sogn og Fjordane, hvor taretråling er tillatt i perioden utenom hekketiden. I Sogn og Fjordane er det i perioden etter at verneplanen ble vedtatt gitt en rekke dispensasjoner i påvente av en forvaltningsplan for tang og tare. I Hordaland og Rogaland har det foregått tråling i eksisterende verneområder uten at det er søkt om dispensasjon fra verneforskriftene.

Gjennomgang av eksisterende verneforskrifter innebærer en avklaring av hvilke sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland som skal åpnes for taretråling. Samtidig innebærer gjennomgangen en klargjøring av forskriftene når det gjelder hva som er tillatt innenfor det enkelte verneområde. Dette gir en mer oversiktlig situasjon, samt større grad av forutsigbarhet for næringen. For forvaltningen innebærer endringen at man unngår en stadig dispensasjonsvurdering i det enkelte tilfelle. Administrativt vil forskriftsendring føre til mindre enkeltsaksbehandling hos forvaltningsmyndigheten for verneområdene.

For tarenæringa innebærer Miljøverndepartementets forslag en god tilgang på tare i Sogn og Fjordane. I Rogaland innebærer forslaget en mindre reduksjon i høstingskvantum. Dagens praksis innenfor verneområdene i Rogaland er imidlertid i stor grad basert på tråling i områder med forbud mot taretråling. Dette forslaget vil være med på å skape er større forutsigbarhet for tarenæringen når det gjelder hvilke områder det kan tråles i.

8. GENERELLE MERKNADER TIL FORSLAGET

8.1 Høringsinstanser

Forslag om endring i verneforskriftene er sendt på høring til berørte kommuner og fylkeskommuner, samt:

8.1.1 Lokal høring

Kommunenes Sentralforbund avdelinger i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland, Fiskeridirektoratet Region Sør, Fiskeridirektoratet Region Vest, Kystverket Vest, Taretrålfiskernes Forening, Sogn og Fjordane Fiskarlag, Fiskarlaget Vest, Stavanger og Omegn Fiskarlag, Sørnorges Notfiskarlag, Fiskebåtredernes Forbund, Sør-Norges Trålerlag, Vestnorsk Havbrukslag, Sogn og Fjordane Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag, Hordaland Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag, Rogaland Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag, Bergen Turlag, Sogn og Fjordane Turlag, Distriktsalliansen, Forum for Natur og Friluftsliv, Høgskulen i Sogn og Fjordane, Norges Jeger og Fiskerforbund avd. Sogn og Fjordane, Hordaland, og Rogaland, Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Skjelderkarlag, **Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane**, Hordaland og Rogaland, NOF avd. Sogn og Fjordane (Flora Lokallag), Hordaland og Rogaland.

8.1.2 Sentral høring

Kommunal- og regionaldepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Oljedirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Statens landbruksforvaltning (SLF), Riksantikvaren, Kommunenes sentralforbund, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, SABIMA, Norsk institutt for naturforskning, Havforskningsinstituttet, Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, NTNU, Norges Fiskerihøgskole, Fiskeriforskning, Vestlandsforskning, Norsk Biologforening, Norges Fiskarlag, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Taretrålfiskernes Forening, Norges Kystfiskarlag, FMC BioPolymer AS, Norges Jeger og Fiskerforbund, Norges Naturvernforbund, WWF Verdens Naturfond, Norges Miljøvernforbund, Natur og Ungdom, Norsk Ornitologisk Forening (NOF).

8.1.3 Uttalelser uten merknader til verneforslaget

Følgende instanser har ingen kommentarer til forslaget til endring i verneforskriftene: Oljedirektoratet, Kystdirektoratet, Statens landbruksforvaltning, Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, Fjaler kommune.

8.2 Generelle merknader til høringsforslaget

Fiskeridirektoratet slutter seg i hovedsak til forslaget til regulering av tarehøsting i gjeldende naturreservater, men er uenig i Direktoratet for naturforvaltnings endringsforslag for Sogn og Fjordane og Rogaland. Fiskeridirektoratet mener det ikke medfører riktighet at tarehøsting er forbudt i Rogaland og Hordaland etter gjeldende verneforskrifter da forskriftene ikke nevner tarehøsting direkte. Et forbud må eventuelt tolkes inn i formuleringen ”*all vegetasjon på land og i vann er vernet mot skade og ødeleggelse*”, og det er ikke uten videre grunnlag for å fastslå at en med formuleringen ”i vann” mente å inkludere undersjøisk vegetasjon. Fiskeridirektoratet mener det er videre tvilsomt om det er saklig grunnlag for å beskrive bærekraftig høsting av tare som ”skade og ødeleggelse på vegetasjon”. Dette er i tilfelle lite forenlig med forutsetningene for vern etter naturvernloven som forutsetter ”urørt eller tilnærmet urørt natur”. Da de første sjøfuglreservatene i Rogaland ble opprettet hadde disse områdene vært høstet regelmessig i nesten 20 år. Næringen hevder de ikke ble hørt ved opprettelse av verneforskriftene, noe som kan tyde på at det ikke var lovgivers intensjon å berøre tarenæringens interesser. Forvaltningspraksis og høstpraksis i årene etter sjøfuglreservatene ble etablert tyder på at verneforskriftene ikke medførte nye restriksjoner direkte rettet mot næringen. Tarehøstingen i Rogaland og Hordaland har vært drevet på nøyaktig samme måte, og ved vedtakelse av forskrifter for Sogn og Fjordane fikk disse en helt annen utforming for så vidt gjelder tarehøsting. Fiskeridirektoratet foreslår videre at den fremtidige regulering av tarehøsting i alle områder, også sjøfuglreservater, samles og innarbeides i forvaltningsplan for tang og tare og regionale høsteforskrifter. Det vises til St. meld. nr 43 (1998-99) hvor det uttales at det bare i få tilfeller vil være aktuelt å regulere taretråling i verneforskriftene dersom oppretting av verneområdet ikke er knyttet til marint vern og tareskogen er hovedformålet med vernet. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at forslaget til *Arealdel til forvaltningsplan for tang og tare* ivaretar balansen mellom vern og bruk på en god måte i samtlige fylker, og at det ikke vil være hensiktsmessig at tarehøstingen i bestemte områder i tillegg skal være regulert i verneforskriftene for det enkelte naturreservat.

Riksantikvaren viser til at reservatene også bidrar til vern av kulturminner under vann. Når det åpnes for taretråling kan dette komme i konflikt med slike kulturminner som har et automatisk vern, jf. §14 jf 10 i kulturminneloven. Det må derfor ved forskriftsendringen gjøres uttrykkelig oppmerksom på at det ikke er fritt frem (i forhold til annet vern) selv om det gis dispensasjon fra vernet etter naturvernloven.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), institutt for bioteknologi viser til at Norges kystlinje er svært produktiv med tang og tare som de viktigste primærprodusenter. Stilken fra stortaren inneholder et unikt alginat som ikke finnes i lignende mengder andre steder i verden. Det forskes fortsatt på nye muligheter for anvendelser av alginat, spesielt innenfor kunnskapsbaserte anvendelser i bioteknologi, som grunnlag for eksisterende og framtidige kunnskapsbaserte arbeidsplasser i Norge. Høstingen av stortare foregår i dag i eksponerte områder langs norskekysten som er underlagt strenge restriksjoner, og det høstes kun noen få prosent av den årlige tilveksten. Med en trålesyklus på fem år og inndeling av

årsfeltene i vinter- og sommerfelt, vil 90 prosent av høsteområdene ha uforstyrret gjenvekst i det enkelte år. Det vil være uheldig dersom store og produktive nye arealer blir utilgjengelige for høsting av tang og tare ved at dette kan føre til større høstingsbelastning på de gjenværende tilgjengelige områdene. Spesielt gjelder dette i Sogn og Fjordane som er viktige tarehøstingsområder. Dersom Norge skal fortsette å utvikle seg som marin nasjon er det viktig at unike og fornybare ressurser som f.eks. stortaren fortsatt kan høstes så lenge dette skjer ved at høsting og vern kombineres på en konstruktiv måte.

Havforskningsinstituttet (HI) viser til at en mer langsiktig forvaltning som avklarer hvorvidt, og i hvilket omfang taretråling skal tillates i de enkelte reservat vil være ønskelig. At taretråling påvirker graden av urørthet i et naturreservat er uomtvistelig, mens det er usikkert hvilke effekter denne aktiviteten har på bestander av sjøfugl. Deler av tareskogen representerer et viktig næringsområde for flere sjøfuglarter, og taretråling i slike områder vil kunne påvirke sjøfuglbestander hvis næringstilgangen endres som følge av denne aktiviteten. Enkelte kolonidannende sjøfugler som skarv, teist og havdykkender regnes som spesielt sårbare, særlig i hekkeperioden, og hensynet til disse har blitt vektlagt i behandlingen. På bakgrunn av den usikkerhet som knytter seg til taretrålingens effekter på sjøfugl mener HI at det i utgangspunktet virker fornuftig at det velges en nyansert forvaltningsmodell der taretrålingen reguleres i ulik grad i sjøfuglreservatene. En slik modell kan også bidra til økt kunnskap om sammenhengen mellom taretråling og sjøfuglbestander, f. eks ved at bestandsutviklingen av sjøfugl sammenlignes i områder med varierende grad av trållaktivitet. HI ser også verdien av at taretråling totalforbys i enkelte områder, slik at disse blant annet kan fungere som referanseområder for forskning og overvåkning. HI foreslår derfor at reguleringen av tarehøsting i alle typer verneområder samordnes og innarbeides i de regionale høstingsforskrifter. Med tanke på at uttaket av stortare bare utgjør en liten del av den naturlige utskiftningen i tareskogen, virker det lite sannsynlig at en trållaktivitet på dagens nivå vil ha særlig negativ effekt på bestander av sjøfugl. HI synes derfor man går vel langt når man innfører totalforbud mot taretråling i så vidt store områder som det legges opp til, spesielt i Sogn og Fjordane. En utilsiktet konsekvens kan være at uttaksgraden og belastningen på de øvrige høstefelt øker tilsvarende. Et alternativ til totalforbud kan f. eks være å innføre kvoter, eller ekstraordinære dybderestriksjoner på tarehøstingen i enkelte av sjøfuglreservatene, f. eks ved at tarehøsting kun tillates under en gitt dybde, og ikke i de grunneste partiene der sjøfuglene finner mesteparten av sin næring. Med et slikt opplegg vil vern og ressursutnyttelse i sjøfuglreservat kunne kombineres på en bærekraftig måte. Når det gjelder forslaget om å endre enkelte felt i dagens C-områder til B-områder for å oppnå en bedre fordeling av tarekvantumet, mener HI at endringen heller bør skje i motsatt retning tidsmessig. Dersom det trengs flere B-felt foreslår HI at man omgjør ett eller flere E-felt for å sikre tilstrekkelig opphold i tarehøstingen på 5 år slik at tareskogen reetableres etter trålling.

Prosessindustriens landsforening (PIL) viser til at alginatindustrien som de fleste industribransjer er avhengig av forutsigbar og stabil tilgang på råstoff for å kunne opprettholde virksomheten i Norge. Det viktigste markedet for alginat er produkter til farmasi, og et av råstoffene er stortarestilk. PIL viser til at revisjonen av forskriftene har sin bakgrunn i erkjennelsen av at fredningen har fått en utilsiktet konsekvens for tarenæringen gjennom redusert tilgang til råstoff, og grunnlaget for revisjonen er at vern og bruk skal kombineres bedre enn tidligere. PIL mener det vil være riktig å legge kompromissene fra de fylkesregionale arbeidsgruppene til grunn. Et kompromiss må forplikte alle parter og eventuelle forandringer må i tilfelle skje i en felles forståelse. Industrien vil også senere få innskrenkninger i høstingen som følge av Marin verneplan, og man må derfor være varsom med å gi næringen dårligere betingelser enn det som ligger i kompromissforslaget.

Forøvrig vises til uttalelsen fra FMC Biopolymer.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund viser til høringsuttalelsene fra PIL og FMC Biopolymer og slutter seg i all hovedsak til disse. Det understrekes at kompromisset som er oppnådd i de fylkesregionale arbeidsgruppene må legges til grunn når verneforskriftene utarbeides. Verneforskriftene bør ses i sammenheng med Fiskeridirektoratets forvaltningsplan for tang og tare. På denne måten vil en kunne ivareta både næringsliv, arbeidsplasser og verneinteresser.

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til at tareskogen har en viktig funksjon for økosystemet i havet. På Vestlandet og langs store deler av kysten for øvrig, preges værforholdene av mye urolig vær med sterk vind, også i en slik sammenheng er det viktig å sette fokus på tareskogens betydning. Tareskogen har også en viktig funksjon som oppvekst- og tilholdsområder for flere fiskeslag. NJFF er opptatt av at myndighetene har en langsiktig og bærekraftig plan for hvordan tareskogen skal forvaltes der også spørsmål knyttet til høsting av tareressursene inngår i en bred vurdering. For øvrig viser NJFF til at fylkeslaget for Sogn og Fjordane har vurdert høringsforslaget til at det tar tilstrekkelig hensyn til sjøfuglene.

Norges Miljøvernforbund (NMF) aksepterer ikke at det åpnes for permanent taretråling i sjøfuglreservatene i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland. Sjøfuglreservat er et viktig leve- og næringsområde for et stort antall sjøfugl, og er opprettet for at sjøfuglene skal få hekke i fred uten forstyrrelser og inngrep. Sjøfugl er svært sårbare i hekkeperioden, og tareskogen i reservatet er særdeles viktig da dette er det viktigste næringsområdet for de fleste sjøfuglene i reservatet. Fjernes tareskogen helt eller delvis, vil også fisk og øvrig dyreliv reduseres. Dette vil ha negative effekter for sjøfuglene da næringsgrunnlaget vil bli ødelagt. Det vises videre til at det er like alvorlig å høste tare i perioden utenfor hekketiden.

NMF mener tråling etter tare i et sjøfuglreservat kan sammenlignes med å drive omfattende hogst i en vernet urskog, og dersom det åpnes for permanent taretråling i sjøfuglreservatene mister reservatene sin verdi som sjøfuglreservat. Dersom det skal åpnes for taretråling i sjøfuglreservat mener NMF det må fremlegges dokumentasjon på at taretråling ikke har økologiske konsekvenser for sjøfuglene i reservatene. Det vises til oppdragsmelding nr. 472 fra Norsk institutt for naturforskning hvor det står at *"Deler av tareskogen er viktig som næringsområde for flere arter sjøfugl, og høsting av tare vil kunne påvirke fuglenes bruk av områder lokalt."* NINA skriver videre at: *"Problemet er at store deler av sjøfuglbestandene årlig samler seg innenfor begrensede områder, ved hekkekolonier, overvintringsområder og myteområder, der næringsforholdene og andre faktorer er gunstige. Taretråling i et område som brukes av sjøfugl er en betydelig habitatsforandring, og kan sannsynligvis i mange tilfeller resultere i at området blir mindre egnet. Hva som skjer med de fuglene som må forlate et område er det vanskeligere å si noe om, men mest alvorlig vil det være for kolonihekkende arter (skarv og teist) som har begrenset aksjonsradius."*

"Tareskogen brukes som næringssøksområde av flere sjøfuglarter. Hos havdykkender som ærfugl og havelle skjer ofte mer enn 50 % av beitingen i tareskogen, men det ser ut til at disse artene foretrekker områder med moderat tetthet av tare. For skarveartene og teisten har man ingen estimater for hvor mye av beitingen som skjer i selve tareskogen, men i enkelte områder står dette habitatet for det meste av næringen. Særlig viktig er tareområder for teisten som hovedsakelig spiser fisk som er tilknyttet algebeltet."

NMF viser til at situasjonen for sjøfugl langs hele kysten er alvorlig, og sjøfugltellinger har vist at sjøfuglene i liten grad har hekket. Bakgrunnen for dette kan være næringsmangel, da sjøfugler er sårbare for svingninger i næringsgrunnlaget. Når sjøfuglene allerede er rammet av svikt i næringsgrunnlaget, er det svært viktig at næringsgrunnlaget i sjøfuglreservatene

oppretholdes og ikke ødelegges slik det skjer når man åpner for taretråling i de ulike reservatene. Forvaltningen av sjøfuglressursene må baseres på føre-var-prinsippet. I Sogn og Fjordane er 305 650 dekar (87%) tareareal disponibelt for høsting mens 48 810 dekar (13%) er freda som naturreservat. 350 460 dekar tareareal (totalt) er registrert. Dette viser at det kun er ubetydelige mengder tareressurser som finnes i naturreservatene. Taretråling over flere år vil føre til redusert biomasse i tareskogen, noe som betyr at sjøfuglreservatene over tid vil bidra med enda mindre tareressurser.

Norges Naturvernforbund er enig i den administrative omleggingen som foreslås, ved at anledningen til taretråling fastsettes direkte i forskriften for reservatene. Den innstramningen av dispensasjonsadgangen som dette innebærer anses som et ubetinget gode. Naturvernforbundet viser til at sjøfuglbestandene i de tre aktuelle fylkene har samlet og over tid vist en tilbakegang. Variasjonene er riktignok store mellom ulike sjøfuglarter, men den generelle tendensen er entydig. Årsakene til tilbakegangen er svært sammensatt, og det er ofte ikke mulig å påvise en enkelt årsak til hekkesvikt og bestandsnedgang. Naturvernforbundet mener spørsmålet om taretråling i sjøfuglreservater ikke kan ses isolert, men må ses i sammenheng med øvrige trusler og negative påvirkninger i naturmiljøet. Noen av de negative faktorene er det vanskelig å endre på kort sikt. Inngrep i de biotopene som er underlagt vern, er det derimot mulig å hindre. Den negative utviklingen av sjøfuglbestandene tilsier sterke begrensninger i inngrepene, selv om de kjente konsekvensene av inngrepene i noen tilfeller kan være usikre. Det må legges betydelig vekt på føre-var-prinsippet, og bruk må innrettes etter kravene til en gjennomført økosystemforvaltning. Taretråling er omfattende inngrep i de arealene som berøres, en havets flatehogst. At tareskogen har stor betydning for fiskeyngel og andre organismer, er kjent både fra praktiske fiskeres erfaring og fra forskning, og en føre-var-forvaltning må ha som mål at funksjon og diversitet i økosystemene skal opprettholdes på lang sikt. Naturvernforbundet mener det på ingen måte er godtgjort at taretråling har moderate eller ubetydelige virkninger på tareskogens økosystemer. Kunnskapen om trålingens virkninger på bestandsutviklingen av sjøfugl i reservatene er meget mangelfull. Forbundet mener derfor at alle tillatelser til taretråling må være tidsavgrenset, og før det iverksettes tråling må situasjonen i reservatet dokumenteres.

Det må kreves av konsesjonshaver at effekten av taretrålingen i reservater skal overvåkes og rapporteres, og forvaltningsmyndigheten må ha anledning til å trekke konsesjonen/endre forskriften umiddelbart dersom det skjer negative endringer i reservatene som kan relateres til taretråling. Med bakgrunn i dette mener Naturvernforbundet at taretrålingen i naturreservater må avvikles. Forbundet foreslår at det fastsettes et tidspunkt for når trålingen skal være slutt, for eksempel innen 2010. Det bør lages en avviklingsplan hvor det fastsettes hvor tråling fortsatt kan gjennomføres i avviklingsperioden. Naturvernforbundets oppfatning er at det allerede nå må vedtas permanent stenging av de reservatene og de ikke vernete områdene som er foreslått stengt.

Norges Fiskarlag viser til at hensikten med sjøfuglreservater i store trekk er å bevare viktige sjøfugllokaliteter med de plantesamfunn og dyrearter som naturlig er knyttet til området, særlig ut fra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser. Det på pekes også i verneformålet for sjøfuglreservat i Hordaland på vårt nasjonale og internasjonale ansvar for vern av mangfoldet i naturen og betydningen av å verne om fuglelivet som en vesentlig forutsetning for allmennhetens friluftsliv og opplevelsesrikdom. Norges Fiskarlag viser til høringsuttalelse fra Fiskarlaget Vest og Sogn og Fjordane fiskarlag, og slutter seg til de vurderinger som er gitt av fylkeslagene. Det pekes spesielt på at konsekvensene ved nye høstingsmønster ikke kun må vurderes ut fra hva som er forsvarlig for fuglelivet, men også med bakgrunn i mulige konsekvenser for fisk og oppvekstområder for ulike arter.

Fiskarlaget Vest og Fiskarlagets Servicekontor as, avd. Vest viser til at det har vært generelt forbud mot taretråling i alle reservatene i Hordaland og Rogaland, men at det har vært gitt mange dispensasjoner. Det forutsettes at gjeldende strenge regulering blir videreført, og at det blir gitt tillatelse i de reservatene der det til nå har vært gitt dispensasjon, samt mulighet for dispensasjon i eksisterende og nye reservat. Det presiseres at det er viktig at tarehøsting foregår bærekraftig, da det blant annet er oppvekstområde for fisk.

Vestlandsrådet og Haugalandrådet har i likelydende høringsuttalelser vist til at det er uheldig at et resultat som er omforent mellom de ulike berørte partene overprøves i ettertid. I det omforente forslaget fra de regionale arbeidsgruppene ligger det til grunn en balanse mellom stengte og åpne området, noe som vil si at begge sider har gitt og tatt noe. Høringsforslaget innebærer at miljøsidene forrykker denne balansen. Tarenæringen er avhengig av gode og forutsigbare rammebetingelser, og hele grunnlaget for den omfattende virksomheten i Norge er avhengig av tilgangen på norsk stortare.

Taretrålfiskernes forening mener verneplanen for sjøfugl i Rogaland ikke innebærer forbud mot høsting av tare. Da verneplanen ble opprettet, fikk de som drev taretråling forsikringer om at de ikke skulle bli skadelidende. Forbudet har omfattet det generelle ilandstignings- og ferdselsforbudet i hekketiden, og taretrålingen har foregått etter den til enhver tid gjeldende høstesyklus. Dersom forbudet hadde vært gjort gjeldende i 1982 ville det ikke vært grunnlag for en lønnsom tarenæring i fylket. Taretrålerne viser til at dette også er lagt til grunn av Stortinget. Når det gjelder Hordaland og Sogn og Fjordane har det vært drevet taretråling i disse fylkene i mer enn 30 år, også i fuglereservat, og foreningen mener det ikke kan påvises noen negativ virkning på fuglebestanden som tilbakeføres til taretråling. Det vises til at fugletellingene er tilfeldig, sjøfuglene flytter på seg og hekker ikke på samme område hvert år. Høringsforslaget foreslår å åpne for taretråling i felt der det er lite tare og derfor av liten interesse for næringen, mens felt som er av avgjørende betydning for næringen blir foreslått stengt permanent. Taretrålfiskernes forening mener forslaget fra de fylkesvise arbeidsgruppene må legges til grunn.

Taretrålerne i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland har i en felles høringsuttalelse vist til at beskrivelsen av St. meld. nr. 43 (1998 – 99) ikke gir et fullverdig og objektivt bilde av saken. Det bør legges vekt på følgende uttalelser som Stortinget har sluttet seg til og som har sammenheng med denne saken: *”Vernet skal ikkje vere strengare enn det som er naudsynt for å sikre verneverdiane. Dette er viktig for ikkje å stengje ute meir aktivitet enn det som er naudsynt av omsyn til verneformålet. Verneområdet skal heller ikkje vere større i utstrekning enn det som er naudsynt av omsyn til verneverdiane, og heile verneområdet må oppfylle krava til den aktuelle vernekategorien i naturvernlova.”*

”Når forvaltningsplanen for taretråling ligg føre, skal eksisterande verneforskrifter som regulerer taretråling verte gjennomgått med utgangspunkt i forvaltningsplanen. I denne gjennomgangen skal ein vurdere om det framleis er naudsynt å leggje restriksjonar på taretråling i verneområde. Dersom det ikkje er naudsynt, skal ein endre vernereglane og/eller storleiken på vernearealet.” *”Eksisterande aktivitetar i eit område kan som regel halde fram etter at vernevedtak er fatta, fordi det normalt ikkje vert oppretta verneområde der eksisterande aktivitet er i strid med verneformålet.”*

”Målsetjinga er at vern i medhald av naturvernlova ikkje skal vere av eit slikt omfang at det vil føre til vesentlege negative konsekvensar for fiskerinæringa, tarenæringa og havbruksnæringa eller anna næringsutvikling i Noreg.”

Taretrålerne viser videre til at det er understreket at det må legges økt vekt på å kombinere vern og ressursutnyttelse basert på bærekraftighet også i vedtatte verneområder. Det vises videre til at bakgrunnen for revisjonen var en erkjennelse av at det ikke ble tatt tilstrekkelig hensyn til næringsinteresser ved opprettelse av verneområdene. Stortingets forutsetning om å kombinere bruk og vern gjøres best ved hovedsakelig å knytte vernet til hekketiden. Verneområder som skal hindre taretråling hele året må være av begrenset omfang og ikke bidra til å ta næringsgrunnlaget bort fra taretrålerne. Taretrålerne krever at deres lange erfaring og observasjoner også må tillegges vekt i vurderingene.

FMC Biopolymers uttalelse inneholder samme generelle merknader som taretrålerne kommer med i sin felles uttalelse. I tillegg fremheves følgende konklusjoner i forvaltningsplanen for tang og tare: ”Gjennom årene har en kontinuerlig utviklet kunnskap om tarehøsting og dens virkninger på andre levende organismer i havet. Det er til nå ikke påvist at tarehøsting representerer uakseptable eller irreversible skader på andre organismer eller på økosystemer.”

FMC Biopolymer viser til at det er lagt til grunn at vern og bruk skal kombineres bedre, og forventer derfor at det ved sluttbehandlingen av forslaget foretas en helhetsvurdering i tråd med de vedtak i Stortinget som ligger til grunn for revisjonen av verneforskriftene. FMC Biopolymer mener beste måten å kombinere vern og bruk på er å bruke tidsvindu og hovedsaklig knytte vernet til hekketiden. Verneområder som skal hindre taretråling hele året må være av begrenset omfang og ikke bidra til å ta næringsgrunnlaget vekk fra taretrålerne. Det understrekes at taretrålingen i alle disse områdene startet før vernet ble opprettet og at det ikke er påvist noen negative påvirkninger fra taretrålingen. FMC Biopolymer mener det ikke er noe som tilsier at man skal fravike de kompromissforslagene som ligger til grunn for ny forvaltning. Det kan ikke være slik at en part kan sette til side kompromissforslaget de regionale arbeidsgruppene har kommet frem til.

8.3 Fylkemennenes vurdering av de generelle merknader

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane peker på at i den grad det ble oppnådd en balanse i forslaget til den fylkesregionale arbeidsgruppen er denne balansen ikke ensidig endret. Høringsforslaget bygger i store trekk på forslag som fylkesmannen la frem for arbeidsgruppen på møte den 01.03.2004 og 17.06.2004, der hvert tonn næringen mister i de områdene som foreslås stengt, er forsøkt kompensert med tilsvarende mengde i de tidligere stengte områdene. De andre partene i arbeidsgruppen ønsket ikke å diskutere dette da de mente at fremdriften i forvaltningsplanen kunne bli forsinket.

Når det gjelder formuleringene i verneforskriftene i forhold til taretråling er formuleringen ”All vegetasjon i vatn og på land er verna mot alle former for skade og øydelegging” brukt i standard verneforskrift for sjøfuglreservat i Sogn og Fjordane. Tilsvarende formulering er brukt i Hordaland: ”All vegetasjon i vann og på land er fredet mot all form for skade og ødeleggelse”, og i Rogaland: ”Vegetasjonen i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse...” Felles for forskriftene i de tre fylkene er at det er listet opp unntak fra denne generelle formuleringen i påfølgende punkt i forskriften. Med omtrent liklydende formulering i verneforskriftene kan fylkesmannen ikke se at det kan sies å være et ulikt utgangspunkt for de 3 fylkene. Det eneste unntaket for taretrålingsforbudet finnes i forskriftene i Solund kommune. Fylkesmannen kan heller ikke se at det kan være uklarhet omkring at en med formuleringen ”vegetasjon i vatn” mente å inkludere undersjøisk vegetasjon, ettersom det i de fleste sjøfuglreservatene ikke finnes ferskvann, og heller ikke finnes saltvannsplanter som vokser opp fra vannflaten.

Fylkesmannen er ikke enig i at det er tvilsomt om det er saklig grunnlag for å beskrive bærekraftig høsting av tare som skade og ødeleggelse på vegetasjon. Ikke bare blir plantene fjernet fra voksestedet, men også industrielt behandlet. Om høstingen er bærekraftig eller ikke har etter fylkesmannens vurdering ingen betydning for å fastslå om høstingen skader eller ødelegger vegetasjonen. Bærekraftighet har å gjøre med mulighetene for gjenvekst og reetablering av biologisk mangfold, mens bruken av begrepet ”skade på vegetasjonen” er relatert til om et inngrep der og da gjør skade på enkeltplanter eller plantemiljø. Taretråling fjerner plantene og eventuelle assosierte organismer, men lar terrenget ellers ligge urørt. Til forskjell fra økosystem på land skjer reetablering av flora og fauna i tareskogen relativt raskt, slik at det etter 10 – 15 år ikke er mulig å finne spor etter tarehøstingen. Hovedproblemet i forholdet mellom taretråling og sjøfugl er ikke at et område en gang har vært påvirket av slike inngrep, men at de forekommer om og om igjen, og dermed, i den grad inngrepet påvirker næringstilgangen, avgrensner fuglebestanden i reservatet på kunstig vis.

Fylkesmannen visert til at det er riktig at det har vært ulik praksis mellom fylkene, men det juridiske grunnlaget har hele tiden vært det samme for alle tre fylkene. Stortinget viser også til ”ulik praksis for taretråling i fuglereservat”.

Fylkesmannen viser videre til at det ikke er hensiktsmessig å oppheve reguleringen av taretråling i vernforskriftene for sjøfuglreservat. Det følger av St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* at ”det er vanskeleg å trekkje sikre konklusjonar om den langsiktige effekten av taretråling på sjøfugl, og at granskingar så langt tilseier at ein må vere særleg merksam på effektar taretråling kan ha i fjørfellingsområde og i skarv- og teistkoloniar”, og vidare at ”regulering av taretråling i verneforskriftene kan likevel vere naudsynt dersom forvaltingsplanen ikkje i tilstrekkeleg grad ivaretek verneverdiane.”

Med unntak av at sjøfuglreservatene kanskje dekker større areal, er det ikke mer omfattende restriksjoner i Sogn og Fjordane enn i de andre fylkene. Verneforskriftene er bortimot likelydende i forskriftene, og det er ikke stor forskjell i antall reservat. Fylkesmannen mener at prosessen i forkant av forslagene fra de regionale arbeidsgruppene var kort. I Sogn og Fjordane hadde arbeidsgruppa sitt første møte i februar 2002, og fristen for å levere innstillinga var satt til 01.06.2002. Det var ikke mulig for fylkesmannen å fremskaffe eller utarbeide et tilstrekkelig datagrunnlag på denne tiden.

Fylkesmannen viser til at dispensasjoner ble gitt for å hjelpe tarenæringen i en overgangsperioden etter fredningen i 1993 og fremover til en forvaltningsplan for tare skulle være på plass. Dispensasjon ble gitt i de reservatene der fylkesmannen etter en vurdering basert på tilgjengelige data mener det er sannsynlig at taretråling ikke ville være i strid med formålet med vernet. Denne praksisen er i tråd med føringene i St. meld nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona*, der det blir understreket at en skal være forsiktig med å gi tillatelse til taretråling i reservat som er viktige for sårbare arter som for eksempel skarv og teist ”av omsyn til effektar taretråling kan ha på slike verneverdiar”, og at en ellers bør kunne tillate taretråling. Det blir dermed galt å konkludere med at taretråling i sjøfuglreservat ikke er i strid med verneformålet ved å vise til at det er gitt dispensasjoner. De ulike reservatene må vurderes hver for seg, i noen vil taretråling trolig ikke være i strid med verneformålet, mens dette kan være tilfellet i andre reservat. Avgjørelsen må basere seg på den kunnskapen man til enhver tid har tilgjengelig om de ulike reservatene. Det som er sentralt i forhold til taretråling, er hvilke områder som over tid har de største og viktigste bestandene av arter som er potensielt sårbare for taretråling. Etter St. meld nr. 43 (1998-99) vil dette være hekkeplasser for toppskarv og teist, og viktige fjørfellingsområder. De langt bedre tidsseriene som nå er kjent, viser at *Ryggsteinen* og *Moldvær* er og har vært helt sentrale hekkeplasser for toppskarv og teist på Vestlandet, sammen med *Utvær* de viktigste i området mellom Runde og Jæren. At

enkelte av opplysningene er av ”gammel dato” gjør dem ikke mindre interessante når poenget er å finne ut hvilke sjøfuglreservat som over tid skiller seg ut som de viktigste hekkeplassene for toppskarv og teist.

Fylkesmannen i Hordaland viser til at taretråling så langt ikke har vært noen særlig utbredt virksomhet i fylket, dels fordi den undersjøiske topografien mange steder er krevende, dels fordi aktører i næringen ikke er bosatt i fylket og avstanden til eksisterende mottaksanlegg er lang. Taretråling i noe omfang er gjort helt nord og helt sør i fylket, mer sporadisk langs vestsiden av Austevoll og Sotra/Øygarden. Næringen hevder at tare har vært trålt i flere av de aktuelle sjøfuglreservatene, også etter vernet i 1987. Fylkesmannen har ikke hatt kjennskap til dette, og det er ikke mottatt noen dispensasjonssøknader. Sjøfuglforekomstene langs den ytre Hordalandskysten – der høstingsverdige forekomster primært er å finne – synes for tiden å være på et historisk lavmål når det gjelder de fleste fiskepisende artene, og de nære framtidsperspektivene er dessverre ganske dystre. Sjøfuglbestandene i dette området bør ikke presses på en måte som kan forverre den rådende situasjonen ytterligere. Taretråling kan være en negativ faktor i dette bildet, men for storparten av de aktuelle områdene i Hordaland er det tvilsomt om det vil ha en vesentlig effekt slik taretrålingen i dette fylket så langt har vært utøvd. En rekke av de foreslåtte reservatene har vært tilnærmet tomme for hekkende sjøfugl i en årrekke, i storparten av de øvrige reservatene utøves hekkebestanden av arter som ikke antas å være så sterkt avhengig av organismer som er knyttet til tareskogen for sitt næringssøk.

En nylig oppdatert kartlegging av samtlige kjente hekkekolonier for sjøfugl i fylket viser at situasjonen er sterkt bekymringsfull for et flertall av sjøfuglartene. Dette har i hovedsak sin årsak i omfattende næringssvikt, og det er heller ingen umiddelbare tegn til at tilstanden vil bedre seg med det første. Det er etter fylkesmannens mening et stort behov for utvidet kunnskap omkring sjøfuglenes livsmiljø og–forutsetninger på den ytre vestlandskysten. I tillegg er kunnskapen omkring de økologiske konsekvenser av taretråling mangelfull. Fylkesmannen mener derfor at dersom taretråling tillates i en del etablerte og livskraftige sjøfuglreservater, bør tillatelsene begrenses til et gitt antall år, slik at det er realistisk mulighet til å revurdere situasjonen dersom man i framtida skulle avdekke økologiske effekter av slik virksomhet som man ikke har oversikt over i dag.

Fiskeridirektoratet mener det bør etableres et generelt prinsipp om at det ikke skal høstes tare i naturreservatene i perioden 15.04 – 31.07. Dette er identisk med perioden med ferdselsforbud i reservatene. Fylkesmannen viser til at en rekke av de aktuelle reservatene ikke har hatt faste hekkebestander av kolonihekkende sjøfugl på en rekke år, og fylkesmannen mener det at det i den grad taretråling skal tillates i disse reservatene, ikke er faglig grunnlag for å sette en slik tidsbegrensing for aktiviteten. I de reservatene som fortsatt har dokumenterte sjøfuglkolonier, kan det være grunnlag for å vurdere dette annerledes. Dette er reservatene *Hjartholmen*, *Møkstra-Grøningane*, *Terneskeret* (Austevoll), *Måksteinen* og *Tovo*, *Olvondo*, *Hellisøy*, *Raunøy m/ naboøyer*, *Fluøyane*, *Greipingen* og *Raudholmane* (Bømlo). I flere av disse reservatene er det etter det fylkesmannen kjenner til ikke tareforekomster av høstingsverdig omfang.

Fylkesmannen i Rogaland viser til at det fra tarenæringa i Rogaland ikke har vært søkt om dispensasjon til tråling innenfor noen av reservatgrensene. I forbindelse med arbeidet i den fylkesregionale arbeidsgruppen for tareforvaltning kom det frem at næringsutøverne gjennom mange år hadde høstet tare også i en rekke av sjøfuglreservatene, og at håndheving av forbudet mot taretråling ville medføre stor konflikt. Når det gjelder høringsforslagets endringer i forhold til den fylkesregionale arbeidsgruppens forslag, har fylkesmannen vurdert nærmere tråle- og verneinteressene i disse reservatene. Fylkesmannen mener konfliktnivået i forhold til kjente taretrålingsinteresser vil være små og sterkt avgrenset i noen av reservatene, i andre vil det være klar konflikt. Fylkesmannen finner likevel å ville stå ved innstillingen fra den fylkesregionale arbeidsgruppen.

8.4 Direktoratets vurdering til generelle merknader

Regulering av taretråling i eksisterende verneforskrifter i Rogaland og Hordaland fylker

Flere høringsinstanser mener at gjeldende verneforskrifter for sjøfuglreservat i Rogaland og Hordaland ikke innebærer et forbud mot taretråling.

Verneforskriftene for sjøfuglreservatene vernet ved verneplan for sjøfugl i Rogaland inneholder en bestemmelse om at ”*all vegetasjon i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse*”. Det fremgår ikke av vedtaket om vern at begrepet ”i vann” kun gjelder ferskvann. Vernegrensene for sjøfuglreservatene går ca 50 meter utenfor de enkelte øyer og holmer som er vernet, og forbudsbestemmelsene gjelder i hele det fredete område. Dette innebærer at også tareskogen innenfor grensene for verneområdene er fredet.

Det fremgår av foredraget til kgl.res at spørsmålet om taretråling i sjøfuglområdene ble vurdert ved vedtakelse av verneplanen. En av høringsinstansene (Protan A/S) har i sin høringsuttalelse bedt om at regulert og planmessig taretråling må være tillatt i naturreservatene. Miljøverndepartementet har i sin vurdering av høringsuttalelsene vist til at departementet er innstilt på å vurdere virksomheten konkret fra område til område med sikte på å gi dispensasjoner såfremt det ikke i vesentlig grad strider mot formålet med fredningen.

Verneforskriftene for sjøfuglreservater i Hordaland fylke inneholder en tilsvarende formulering: ”*all vegetasjon i vatn og på land er freda mot all form for skade og øydelegging, med unntak for punkta V og VI*”. Punkt V og VI fastsetter ikke noe unntak for taretråling i reservatene. Taretrålingsnæringen var ikke høringspart i høringen av verneplanen, og det kom ikke merknader fra andre høringsinstanser vedrørende taretråling i verneområdene.

Formuleringen i verneforskriftene i Rogaland og Hordaland er mer eller mindre likelydende som formuleringen i verneforskriftene i Sogn og Fjordane. Direktoratet for naturforvaltning slutter seg til merknad fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane når det gjelder det juridiske grunnlaget i forskriftene og at forskjellene ligger i praktiseringen av dette mellom fylkene.

Åpning for taretråling i verneforskrifter

Direktoratet for naturforvaltning viser til føringene i St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* og legger til grunn at det kan åpnes for taretråling innenfor sjøfuglreservat etter en konkret vurdering av verneformålet i det enkelte verneområde. Stortingsmeldingen legger til grunn at vern og bruk skal kombineres, men at det kan legges restriksjoner på taretråling i verneområder i den grad dette er nødvendig av hensyn til verneverdiene. I tillegg vises det at hovedretningslinjene for taretråling som fremgår av meldingen bør legges til grunn ved vurdering av taretråling i forbindelse med ulike vernekategorier. I gjennomgangen av eksisterende sjøfuglområder i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland er det, i tråd med Stortingsmeldingen, tatt utgangspunkt i de viktigste områdene for arter som skarv og teist i vurderinger av hvilke områder som skal være stengt for taretråling. Den ulike graden av regulering i sjøfuglområdene er vurdert konkret ut fra verneverdiene i det enkelte område.

Fiskeridirektoratet forslår at den fremtidige regulering av taretråling bør skje i *Arealdel til forvaltningsplan for tang og tare* og ikke i den enkelte verneforskrift. Direktoratet for naturforvaltning viser til at de enkelte verneforskrifter innebærer et forbud mot taretråling, og at det ikke vil kunne tråles innenfor reservatgrensen uten at det gjøres unntak fra vernebestemmelsene, enten direkte i forskriften eller som dispensasjon med hjemmel i forskriften. Det er et generelt prinsipp at vernemyndigheten må ha styring med tiltak og aktiviteter innenfor et verneområde dersom slike tiltak og aktiviteter kan ha påvirkning på verneverdiene i området. Behovet for regulering av taretråling i verneområder beror på formålet med vernet, og St. meld. nr. 43 (1998-99) legger til grunn at regulering av taretråling

i verneforskriftene kan være nødvendig dersom forvaltningsplanen ikke i tilstrekkelig grad ivaretar verneverdiene. Taretråling er et tiltak som kan ha stor betydning for verneverdiene i et område, og bør derfor reguleres i verneforskriften i likhet med en rekke andre tiltak innenfor verneområdet. Verneområder innenfor taretrålingssonene er i stor grad naturreservat, og Stortingsmeldingen legger til grunn at i naturreservat vil taretråling i utgangspunktet ikke være tillatt dersom taretrålingen påvirker verneverdiene. Direktoratet for naturforvaltning finner det både prinsipielt riktig og mest hensiktsmessig at bestemmelsene i forvaltningsplanen baseres på reguleringen av taretråling i den enkelte verneforskrift.

Flere høringsinstanser påpeker at kompromissforslagene fra de regionale arbeidsgruppene bør legges til grunn for reguleringen i eksisterende sjøfuglreservat. Direktoratet for naturforvaltning viser til at de regionale arbeidsgruppenes forslag kun var en innstilling til Fiskeridirektoratet, og at endringer i regelverket krever høring av berørte interesser. Høringsforslaget innebærer kun en mindre reduksjon i høstbart kvantum i Rogaland fylke. Stenging av reservatene *Moldvær*, *Ryggsteinen* og *Ytterøyane* i Sogn og Fjordane er kompensert med åpning innenfor en rekke andre sjøfuglreservat i fylket med tilsvarende taremengde. Tall vedrørende høstbart kvantum er basert på opplysninger fra næringen selv. Direktoratet for naturforvaltning mener høringsforslaget bedre ivaretar verneverdiene, og bedre samsvarer med føringerne i St. meld. nr. 43 ut fra dagens kunnskapsgrunnlag.

8.5 Miljøverndepartementets vurdering av de generelle merknadene

Ved behandlingen av St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* la Stortinget til grunn at eksisterende verneområder for sjøfugl skulle gjennomgås når forvaltningsplanen for taretråling forelå. Gjennomgangen, etter hovedretningslinjene i St.meld. nr. 43 (1998-1999), skulle klargjøre om det fremdeles var nødvendig med restriksjoner for taretråling i verneområder. Dersom det ikke er nødvendig, skal man endre vernereglene og/eller størrelsen på vernearealet. Stortinget la til grunn at gjennomgangen skal utjevne ulik praksis mellom verneområder i ulike fylker, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000). Stortinget har blant annet pekt på at verneområdets utstrekning og begrensninger må veies mot føre var-prinsippet. Det vises til at føre var-prinsippet må legges til grunn ved vurderinger av hva som skal tillates. Det er viktig at naturvernloven ikke uthules gjennom så liberale verneforskrifter at natur som er vernet etter naturvernloven i praksis blir forvaltet som alle andre områder i forhold til ulike næringer. I verneområder vernet etter naturvernloven § 8 (naturreservater) hvor verneformålet er knyttet hovedsakelig til sjøfugl, har Stortinget lagt til grunn at taretråling bør kunne tillates, men i skarv- og teistkolonier og fjærfellingsområder bør en av føre – var hensyn være spesielt varsom med å gi tillatelse til taretråling av hensyn til effekter taretråling kan ha på slike verneverdier. I vurderingen av de enkelte områdene har Miljøverndepartementet lagt Stortingets føringer til grunn.

8.5.1 De fylkesregionale arbeidsgruppenes forslag

De fylkesregionale arbeidsgruppene har hatt som oppgave å vurdere i hvilken utstrekning høsting av tang og tare kan skje innenfor fylket, og lage en kartfestet oversikt over hvilke områder i fylket som burde være åpne for taretråling. Arbeidsgruppenes vurdering omfattet taretråling generelt, både innenfor og utenfor vernede områder. I de fylkesregionale arbeidsgruppene har det deltatt representanter fra næringen, Fiskeridirektoratets regionkontor, fylkeskommunen og fylkesmannen. Arbeidsgruppene leverte sin innstilling til Fiskeridirektoratet i 2002.

Høringsforlaget til Direktoratet for naturforvaltning bygde i stor grad på grad på forslaget fra de regionale arbeidsgruppene. Direktoratet for naturforvaltning har imidlertid valgt å ikke åpne for taretråling i sju av naturreservatene som arbeidsgruppene foreslå åpnet.

Etter en helhetlig vurdering har Miljøverndepartementet valgt å åpne for taretråling i tre naturreservat som var foreslått ikke åpnet for taretråling. To av disse naturreservatene, Frøyskjera og Håsteinen, ligger i Sogn og Fjordane, mens Grøningane ligger i Rogaland.

8.5.2 Næringsmessige konsekvenser

Ved å åpne for taretråling i disse tre naturreservatene unngår man de store ulemper for tarenæringen i Sogn og Fjordane og Rogaland. Høstingskvantum for tare som er tilgjengelig for næringen og arrondering av tareområdene innenfor naturreservatene som åpnes vil etter Miljøverndepartementets vurdering være god. De næringsmessige konsekvensene for tarenæringen vil ikke etter Miljøverndepartementets vurdering blir store ettersom tilgangen på tare blir god.

I Rogaland vil endringen i forhold til arbeidsgruppens forslag innebære en mindre reduksjon i høstningskvantum for tare. Av de fire naturreservatene som Direktoratet for naturforvaltning i forhold til arbeidsgruppen ikke vil tillate taretråling er det bare *Heglane naturreservat* (Kvitsøy kommune) hvor det finnes høstningsverdie taremengder. Dette naturreservatet er imidlertid et av de viktigste og spesielt hensynskrevende naturreservatene i Rogaland. Naturreservatet er et viktig overvintringsområde for teist og skarv, men også myte og overvintringsområde for andre arter. I et møte med tarenæringen den 30. september 2005 viser tarenæringen til at Grøningane naturreservat er et viktig område for næringen. Miljøverndepartementet har ut fra en helhetsvurdering derfor valgt å åpne for taretråling i dette området. I de to andre naturreservatene er bunnforholdene av en slik karakter at taretråling er av liten interesse. Selv om endringen medfører en mindre reduksjon av høstningskvantumet av tare i Rogaland mener Miljøverndepartementet, med utgangspunkt i områdets betydning for sjøfugl og bestandsutviklingen, at det ut fra føre-var prinsippet ikke kan åpnes for taretråling i *Heglane naturreservat*.

Tall fra Fiskeridepartementet viser at det er ca 50 millioner tonn tarebiomasse langs norskekysten. Av dette høstes ca 170 tusen tonn gjennom taretråling. Etter Miljøverndepartementets vurdering vil derfor opprettholdelsen av forbud mot taretråling i et sjøfuglreservat i Rogaland ha liten betydning for tarenæringen.

Både gjennom arbeidet med forvaltningsplan for tang og tare og i forbindelse med høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2.

8.5.3 Forbud mot taretråling

Det har vært en ulik praksis i mellom Sogn og Fjordane kontra Hordaland og Rogaland når det gjelder taretråling i sjøfuglreservater. I Hordaland og Rogaland har det vært trålt etter tare i naturreservater uten at det er søkt om dispensasjon for dette.

Verneforskriftene for de tre fylkene inneholder mer bestemmelser om at vegetasjon i vann og på land er fredet eller vernet mot ødeleggelse. Dette gjelder også taretråling. Dersom det er tillatt med taretråling i reservatet er dette tydeliggjort i den enkelte verneforskrift. Dagens praksis innenfor sjøfuglreservatene i Rogaland og Hordaland er derfor i stor grad basert på tråling i områder med forbud mot taretråling.

Gjennomgangen av verneforskrifter innebærer en avklaring av hvilke sjøfuglreservat som åpnes for taretråling i de tre fylkene og dermed hva som er tillatt innenfor det enkelte verneområde. Dette innebærer en større forutsigbarhet for tarenæringen.

9. MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDER I SOGN OG FJORDANE

9.1 Merknader fra lokale høringsinstanser

Sogn og Fjordane fylkeskommune mener innstillingen fra den fylkesregionale arbeidsgruppen bør legges til grunn for den fremtidige forvaltningen av sjøfuglreservatene i fylket. Fylkeskommunen går i mot høringsforslaget om forbud mot taretråling i de 3 reservatene *Moldvær* og *Ryggsteinen* i Askvoll kommune og den sørvestre del av *Ytterøyane* i Flora kommune.

Askvoll kommune går imot forslaget om å fortsatt ha stengt de tre sjøfuglreservatene *Moldvær* og *Ryggsteinen* i Askvoll og den sørvestre del av *Ytterøyane* i Flora kommune for taretråling. Ved å overprøve de partssammensatte arbeidsgruppene vil en svekke tiltroen til det eksisterende forvaltningsregimet, og legitimiteten til alle former for naturvernarbeid på kysten av Vestlandet. I tillegg vil forslaget også ha betydelige negative konsekvenser for tarenæringen.

Flora kommune viser til at både taretråling og vern av sjøfugl- og våtmarksreservat har vært kontroversielle spørsmål i kommunen over lang tid. Kommunen understreker at det er en utbredt bekymring lokalt for de negative virkningene taretråling har for det biologiske mangfoldet i sjøområdene generelt. Lokalt er det liten forståelse for restriksjoner på ilandstiging i reservatene når taretrålerne samtidig ”forsyner seg av matfattet” til sjøfuglene det er meningen å ta vare på. Selv om forvaltningsmyndigheten kan ha faglige grunner til å akseptere taretråling er det en utfordring å få lokal forståelse for taretråling i sjøfuglreservat.

Selje kommune viser til at det er vanskelig å trekke sikre konklusjoner om effekten av taretråling, og ut fra føre-var-prinsippet bør derfor mer tareskog vernes mot taretråling enn i dag. Særlig gjelder dette viktige gyte- og oppvekstområder for fisk, næringsområder for sjøfugl og erosjonsutsatte områder. Ut fra dette mener kommunen det ikke bør åpnes for taretråling innenfor eksisterende sjøfuglreservat.

Solund kommune mener innstillingen fra den regionale arbeidsgruppen bør legges til grunn, og går i mot forslaget om å forby taretråling i de 4 sjøfuglreservatene *Moldvær* og *Ryggsteinen* i Askvoll kommune, sørvestlige del av *Ytterøyane* i Flora kommune, og *Frøyskjera* i Bremanger kommune.

Fiskeridirektoratet region Vest viser til at den regionale arbeidsgruppen har lagt ned et omfattende arbeid med gjennomgang av alle tarefelt, og mener forslaget fra arbeidsgruppen bør legges til grunn for endring av verneforskrifter for sjøfuglreservatene i fylket. Fiskeridirektoratet region Vest slutter seg til uttalelsen fra Fiskeridirektoratet sentralt.

Sogn og Fjordane fiskarlag protesterer mot åpning av sjøfuglreservater for taretråling. Fiskarlaget mener at det ikke kan tillates taretråling i nye områder når gjenveksten av høstbar tareskog minsker enkelte år. Fiskarlaget mener det har vært rovdrift på taresressursene og at fugl og fisk som trenger oppvekstområder kan bli skadelidende. Når ressursene minsker må tarenæringen få redusert uttaket av tare på lik linje med fiskernes beskatning av fiskeressursene.

Buskøy taremottak understreker at de er avhengige av tilgang på råstoff av en viss mengde for at driften skal være lønnsom, og at de ikke får den nødvendige tilgangen ved det foreliggende forslaget. Taremottaket mener kompromissforslaget fra den fylkesregionale arbeidsgruppen må legges til grunn for forvaltningen av taretråling i fylket.

Taretrålerne i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland mener at prosessen ved opprettelse av reservatene er en av grunnene for at revisjon av forskriftene er nødvendig.

Tarenæringen ble ikke tatt med på råd i prosessens startfase og næringen ble ikke klar over konsekvensen før sent i prosessen. Vernet har resultert i en utilsiktet konsekvens for tarenæringen, noe som dokumenteres av de mange dispensasjoner som er innvilget. Sogn og Fjordane er det fylket som har mest omfattende restriksjoner i og med at det er opprettet hele 57 reservater. Dette er også det eneste fylket som har vært så hardt rammet at det har gått ut over driften av båter og tarestasjon. Etter en lang prosess ble man enige om en kompromissløsning der både vernehensyn og høsting av tare er ivaretatt, og dette kompromisset er lagt til grunn ved senere søknader om dispensasjon fra verneforskriftene.

Taretrålerne mener videre at tråling ikke er i strid med verneformålet, og at dette er klarlagt både ved de tidligere dispensasjonene og den permanente praksisen i Solund kommune.

Dispensasjonene er gitt med hjemmel i forskriftens kap. VIII hvor det heter:

”Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå verneforskriften.....i andre særskilde høve når det ikkje strir mot føremålet med vernet”.

Taretrålerne viser i tillegg til at de nye opplysningene som er lagt til grunn for høringsforslaget i stor grad er av gammel dato. En ny rapport har utredet forholdet mellom sjøfugl og taretråling. I denne rapporten fremkommer ingen holdepunkter for at taretrålingen slik den praktiseres, påfører sjøfuglbestandene spesielle problemer. Heller ikke nyere undersøkelser fra Havforskningsinstituttet gir grunnlag for å tolke taretråling som problematisk i forhold til fiskebestandene. Det finnes derfor ikke noe nytt faglig grunnlag som kan begrunne en fravikelse fra kompromissforslaget. Taretrålerne viser til at høringsforslaget legger vekt på at det bare er noen få reservater som berøres og at de kompenserer reduksjonen med tillatelse i andre reservater. For taretrålerne som kjenner næringen i detalj, er det snakk om dramatiske og uakseptable endringer. Forslaget om endring i så omfattende høsteområder som *Moldvær, Frøyskjera, Ytterøyane* og *Ryggsteinen* naturreservater kan ikke på noen måte aksepteres. Omfanget av de foreslåtte forandringer er så stort at det helt klart også vil være i strid med Stortingets forutsetninger om at vern ikke skal føre til vesentlige økonomiske konsekvenser for næringsinteressene.

Taretrålfiskernes forening viser til at det i høringsforslaget foreslås å åpne for taretråling i *Håsteinen* naturreservat i Askvoll kommune, nord for en linje mellom Kroken og Botnaskjæret. Dette er de to nordligste skjærene i reservatet, og nord for disse er det for det meste en dybde på 30 – 70 meter, mens taretråling foregår fra 2 – 20 meter.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane viser til at sjøfuglene er en særdeles viktig del av kystlandskapet og kystkulturen, og økt behov for alginatprodukt må ikke gå på bekostning av

fuglelivet og det mangfoldet som finnes i tareskogen. Sjøfuglreservatene er opprettet for å verne om fuglelivet, ikke for å tilfredsstille et økt behov for tare til produksjon av alginat. Naturvernforbundet mener det må gjennomføres konsekvensanalyser av taretråling, og er sterkt kritisk til at det tillates taretråling i fuglereservat, fordi bakgrunnsmateriale og kunnskapen om det biologiske mangfoldet i tareskogen er for dårlig. Naturvernforbundet peker på at en tareskog nok kan høstes etter 5 år, men at den i følge eksperter ikke er økologisk moden etter en 5-års syklus. Dette er igjen skadelig for teisten som har tarebeltet som matfat. Kunnskap om ulike leveområders verdi for fugl, fisk og andre organismer er avgjørende for en langsiktig forvaltning og utnyttelse av de biologiske ressursene langs kysten. I Norge høstes ca. 170 000 tonn tare pr. år, av disse ca. 40.000 tonn i Sogn og Fjordane. Naturvernforbundet mener at viktige forutsetninger for en god forvaltning av naturressursene er samarbeid med kystbefolkningen, fagfolk og organisasjoner.

Sogn og Fjordane turlag mener hensynet til sjøfuglene må prioriteres innenfor sjøfuglreservatene, og at føre-var-prinsippet må legges til grunn. Turlaget støtter at det fastsettes forbud mot taretråling i de sjøfuglreservat som fremgår av høringsforslaget. Spesielt trekker turlaget frem at *Utvær naturreservat* skal stenges. Turlaget støtter videre at våtmarksreservat skal stenges permanent for taretråling. Når det gjelder sjøfuglreservat som blir foreslått åpnet for taretråling i perioden utenom hekketiden, er turlagets primære syn at ingen sjøfuglreservat bør åpnes for taretråling. Turlaget ser likevel at dette kan være et urealistisk, og har følgende alternative synspunkt: *Senholmen* naturreservat bør stenges da dette er et viktig område for toppskarv, og det er også teist i området. *Hovdefjell* naturreservat bør stenges permanent inntil man 100 % sikkert har funnet grunnen til den katastrofale nedgangen i gråmåsebestanden. Dersom det er sannsynlig at taretråling er delansvarlig for dette må reservatet stenges permanent. Når det gjelder *Ytterøyane* naturreservat bør en større del av reservatet enn det som er foreslått stenges da dette er et viktig hekkeområde for blant annet toppskarv (spesielt) og teist. Hele *Kvalsteinane* naturreservat bør stenges for taretråling på grunn av nedgangen i fiskespisende sjøfuglarter. Man må regne med at taretråling reduserer mattilgangen for disse.

9.2 Fylkesmannens vurdering av lokale høringsinstanser

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser til at høringsforslaget i store trekk er utformet slik at det skal gi den samme råstoffsituasjonen som fremlegget fra den fylkesregionale arbeidsgruppen, og at endringene i første rekke gjelder hvilke områder som skal være åpne og stengte for høsting. Forslaget fra arbeidsgruppen var innstilling til Fiskeridirektoratet men forutsetter likevel gjennomføring av lokal og sentral høring. Fylkesmannen mener det faglige grunnlaget er langt bedre nå enn det arbeidsgruppen hadde i 2002. Deler av det nye kunnskapsgrunnlaget skriver seg fra flere år tilbake, men dette er med på å gi verdifulle tidsserier som man ikke har hatt tidligere.

Fylkesmannen understreker at det er god grunn til å bruke føre-var-prinsippet ved vurderingen av hvilke områder som skal åpnes for taretråling. Man har etter hvert brukbare data når det gjelder å identifisere de viktigste sjøfuglområdene i fylket, men ikke gode nok data over bestandsutviklingen til at det er mulig å si at taretråling ikke påvirker enkelte sjøfuglarter negativt. Når det gjelder reservatene *Moldvær*, *Ryggsteinen* og *Ytterøyane* viser data at en ikke kan se bort fra en sammenheng mellom taretråling og reduksjon i hekkebestanden av toppskarv. I *Moldvær* naturreservat ble D-feltet (det største i reservatet) trålt i 1989/98, sesongen etter var middels til dårlig for toppskarv med 78 hekkepar i 1991. Området ble trålt

igjen i 1994/95 da hekkebestanden var på topp (300 par i 1995), i årene deretter var det kraftig nedgang i hekkebestanden. Ny tråling ble foretatt i området i 1999/2000. *Ryggsteinen* naturreservat (A-felt) ble trålt i 1991/92 da hekkebestanden av toppskarv var økende (313 par). Det var et toppår sesongen etter med 425 par, deretter var det kraftig nedgang i bestanden. Området ble trålt på nytt i 1996/97 men da ble det ikke foretatt telling. I 2001/2002 ble det ikke gitt dispensasjon til tråling, og i årene fra 2001 til 2003 økte hekkebestanden fra 63 til 183 par. I *Ytterøyane* naturreservat (C-feltet) etablerte toppskarv seg på Sverslingane i 1997. Denne lille kolonien forsvant etter 1999, samme sesong (1998/99) som det ble trålt i feltet. I B-feltet ble det trålt i 1997/98. I 1998 etablerte 3 par seg ved Ytterøyane fyr. Siden har ikke dette feltet blitt høstet, og hekkebestanden har økt jevnt år for år til 56 par i 2003.

For Flora kommune vil høringsforslaget føre til at *Hovdefjell* og *Rognane* naturreservater blir åpne for taretråling. Disse reservatene var foreslått stengt i arbeidsgruppens forslag. Fylkesmannen viser til at det er viktigere for de mest sårbare sjøfuglartene i denne sammenhengen (skarv og teist) at deler av *Ytterøyane* naturreservat blir stengt enn at *Hovdefjell* og *Rognane* blir stengt. Stortinget har gjennom behandlingen av St. meld. nr.43 (1998-1999) *Vern og bruk i kystsona* lagt føringer for forvaltningen av naturreservatene på kysten som tilsier at verneformålet skal være avgjørende for hva slags næringsaktiviteter som kan tillates. I skarv- og teistkolonier eller fjærfellingsområde bør en, av føresvar grunner, være spesielt forsiktig med å tillate taretråling. Fylkesmannen kjenner ikke til noen ny rapport om forholdet mellom sjøfugl og taretråling. Når det gjelder foretatte undersøkelser i området ble det i et forsøk fra Havforskningsinstituttet fjernet stortare fra et svært avgrenset bunnareal, slik at overføringsverdien er liten. Bortsett fra dette forsøket kjenner ikke fylkesmannen til at det er gjort vitenskapelige undersøkelser av fiskefaunaen i trålte kontra ikke trålte områder.

Når det gjelder *Håsteinen* naturreservat viser fylkesmannen til at dybdekart fra Sjøkartverket viser at store deler av reservatet har en dybde på mellom 10 og 20 meter. Data fra Fiskeridirektoratet viser at det er et høstbart kvantum på 8 000 tonn tare i det nordlige felt 14A, og opplysninger fra næringen viser at 7 500 av dette er innenfor reservatgrensene. På grunn av negative tilbakemeldinger fra tarenæringen foreslår fylkesmannen at hele området stenges for taretråling, da området er et viktig teistområde. Fylkesmannen foreslår som kompensasjon for dette at *Frøyskjæra* naturreservat åpnes for taretråling, da det etter fylkesmannens vurdering er andre områder som er viktigere for sårbare sjøfuglarter.

9.3 Merknader fra sentrale høringsinstanser

Fiskeridirektoratet er enig i åpning for taretråling utenom hekketiden i de foreslåtte reservatene i Solund kommune, og i de følgende reservater som etter gjeldende regulering er stengt: *Kvernøya*, *Ramsbarden*, *Myrbærskjæra*, *Kvitingane*, *Kuøyna*, *Smelvær*, *Kvalsteinane*, *Gulholmen*, *Indre-Ånnøy*, *Trefotskjæra*, *Vengane* og *Flatholmen*. I tillegg er Fiskeridirektoratet enig i at det skal være forbudt å høste tare i følgende sjøfuglreservater: *Skardholmen*, *Aralden*, *Veststeinen*, *Einevarden*, *Klovningen*, *Lysholmen*, *Sildekruna*, *Stallbrekka* og *Høggjellet*. Når det gjelder områder som i dag er åpne for tarehøsting er Fiskeridirektoratet enig i at *Utvær naturreservat* og våtmarksreservatene *Vassøyane*, *Sakrisøy* og *Sørværet* stenges permanent for tarehøsting. Fiskeridirektoratet vil bemerke at direktoratene er uenige om hvilke føringer som gis i St. meld 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* når det gjelder reguleringen i disse tre reservatene. Det som kjennetegner disse områdene er at fuglebestandene har vært stabile eller økende på tross av at det har vært drevet tarehøsting i lang tid, og erfaringene fra disse områdene tilsier at vern og bruk her kan kombineres på en god måte ved å forby tarehøsting i hekketiden. Fiskeridirektoratet slutter

seg også til forslaget fra den regionale arbeidsgruppen når det gjelder *Moldvær*, *Ryggsteinen*, *Ytterøyane* og *Frøyskjæra* naturreservater.

Naturvernforbundet støtter forslaget om permanent forbud mot taretråling som fremgår av høringsforslaget, men mener i tillegg at det ikke kan tillates taretråling i *Senholmen* naturreservat, *Raudøy* naturreservat og *Svarteskjæret* naturreservat i Askvoll kommune, *Hovdefjell* naturreservat, *Trefotskjæra* naturreservat, *Ytterøyane* naturreservat og *Kvalsteinane* naturreservat i Flora kommune, og *Gåsvær* naturreservat og *Indrevær* naturreservat i Solund kommune.

FMC Biopolymer viser til at næringen ikke var klar over konsekvensene ved vernet fordi de ikke ble tatt med på råd i starten av verneplanprosessen. Saksbehandlingen tyder på at miljømyndighetene ikke fullt ut var klar over omfanget av taretråling i fylket. Vernet har resultert i en utilsiktet konsekvens for tarenæringen, noe som dokumenteres av de mange dispensasjoner som er innvilget. Sogn og Fjordane er det fylket som har mest omfattende restriksjoner i og med at det er opprettet hele 57 reservater. Dette er også det eneste fylket som har vært så hardt rammet at det har gått ut over driften av båter og tarestasjon. Etter en lang prosess ble man enige om en kompromissløsning der både vernehensyn og høsting av tare er ivaretatt, og dette kompromisset er lagt til grunn ved senere søknader om dispensasjon fra verneforskriftene. FMC Biopolymer mener videre at tråling ikke er i strid med verneformålet, og at dette er klarlagt både ved de tidligere dispensasjonene og den permanente praksisen i Solund kommune. Dispensasjonene er gitt med hjemmel i forskriftens kap. VIII hvor det heter: "*Forvaltningsstyresmakta kan gjere unntak frå verneforskriften.....i andre særskilde høve når det ikkje strir mot føremålet med vernet*". Tidligere saker vedrørende dispensasjoner fra verneforskriftene viser at regjeringen har til hensikt å følge opp Stortingets vedtak om å kombinere bruk og vern bedre. I tillegg blir referanseområder knyttet til tareskogen ivaretatt av marin verneplan. Manglende oppfølging av arbeidsgruppens kompromiss vil få store negative konsekvenser for tarenæringen i Sogn og Fjordane. De nye opplysningene det vises til er av gammel dato, det som er av ny dato skyldes den generelle nedgangen i sjøfuglbestander langs hele Nordsjøen. FMC Biopolymer mener det som legges til grunn blant annet i Stortingsmeldingen om at skarv og teist er avhengig av tareskogen som næringskilde er feil. Når det gjelder habitatvalg og habitattilknytning hos toppskarv og teist så kan det ikke konkluderes med at disse to artene er spesifikt tilknyttet tareskog. Toppskarv hekker med store bestander langs kyststrekninger uten tareskog, men med dominans av sandbunn. Teisten langs Vestlandskysten er nå i våre dager å finne langs den ytre kyst - der vi også har tareskog. Men dette er et resultat av at arten stort sett har forsvunnet fra fjordstrøk og mellomskjærgård, høyst sannsynlig på grunn av minkpredasjon. FMC Biopolymer mener det ikke er noe nytt faglig grunnlag for å fravike kompromissforslaget. Endringene er dramatiske og uakseptable. FMC Biopolymer konkluderer med at de forslag til endringer som er gjort for så omfattende høsteområder som *Moldvær*, *Ryggsteinen* og deler av *Ytterøyane*, samt uavklarte forhold for *Frøyskjæra* ikke kan aksepteres. Endringsforslagets omfang er så stort at det er klart i strid med Stortingets forutsetninger.

9.4 Direktoratets vurdering av sentrale høringsinstanser

Direktoratet for naturforvaltning støtter fylkesmannens vurdering når det gjelder permanent stenging av reservatene *Moldvær*, *Ryggsteinen* og den sørvestre del av *Ytterøyane*. Når det gjelder reservatene *Senholmen*, *Raudøy*, *Svarteskjæret*, *Hovdefjell*, *Trefotskjæra*, *Kvalsteinane*, *Gåsvær* og *Indrevær* er vurderingen basert på en helhetsvurdering av hvilke

områder som er mest sentrale for artene skarv og teist og derav hvilke områder som bør være stengt for taretråling. Direktoratet for naturforvaltning viser videre til at det ikke gjelder noe generelt unntak for taretråling i gjeldende verneforskrifter for de 3 våtmarksreservatene *Vassøyane*, *Sakrisøy* og *Sørværet*. Imidlertid er det fastsatt en egen unntaksbestemmelse som gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å tillate taretråling etter søknad. Da taretråling nå foreslås direkte tillatt eller forbudt i verneforkriftene for sjøfuglreservat bør tilsvarende regulering også gjelde for våtmarksreservatene, og unntaksbestemmelsen foreslås derfor opphevet.

Når det gjelder reservatene *Ramsholmen*, *Gåsvær*, *Indrevær*, *Oddeholmane* og *Mågøyane* i Solund kommune er taretråling tillatt i denne perioden etter gjeldende forskrifter, og Direktoratet for naturforvaltning foreslår ingen endring i verneforskriftene for disse reservatene. Direktoratet opprettholder videre forslaget om ikke å åpne for taretråling i *Frøyskjæra* naturreservat inntil videre, men vil foreta en ny vurdering av området basert etter en nærmere gjennomgang av status for området.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende endring i verneforskriften for *Utvær* naturreservat:

”Kapittel V punkt 6 oppheves.”

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforskriftenes kapittel V i *Håsteinen* naturreservat (nytt punkt 7):

”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for

- 7. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i området nord for en linje mellom Botnaskjeret og Kroken i perioden 1. august – 31. mars”*

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende endring i verneforskriftene for *Sørværet* og *Vassøyane* naturreservater:

”Kapittel VI punkt 4 oppheves.”

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg til verneforskriftenes kapittel V i naturreservatene *Bunesholmane*; *Flatholmen*; *Gulholmen*; *Kvitingane*; *Myrbærskjæra*; *Senholmen*, *Smelvær*; *Sogneoksen*; *Svarteskjæret*; *Vengane* (nytt punkt 7), naturreservatene *Indre-Ånnøy*; *Kunøyna*; *Ramsbarden*, *Raudøy*; *Rognane*; *Trefotskjæra* (nytt punkt 8), og naturreservatene *Hovdefjell* og *Kvernøya* (nytt punkt 9):

”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for

- x. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i perioden 1. august – 31. mars”*

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforkriftens kapittel V i *Ytterøyane* naturreservat (nytt punkt 7):

”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for

- 7. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i perioden 1. august – 31. mars, med unntak av den del av reservatet som ligger i tarefelt 71A, og den vestre del av tarefelt 72B”*

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforkriftens kapittel V i *Kvalsteinane* naturreservat (nytt punkt 7):

*”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for
7. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i perioden 1. august – 31.
mars, med unntak av et område på 1 km radius rundt Værholmane”*

9.5 Miljøverndepartementets merknader

Miljøverndepartementet har etter en helhetlig vurdering valgt å åpne for taretråling i Håsteinen og i Frøyskjera naturreservat. Taremengdene i disse to områdene tilsier at det dermed ikke er nødvendig å åpne naturreservatene Senholmen, Raudøy, Svartskjæret, Bunesholmen, Hovdefjell, Rognan og Sogneoksen for taretråling. For øvrig slutter Miljøverndepartementet seg til Direktoratet for naturforvaltnings vurderinger når det gjelder sentrale høringsinstanser. Miljøverndepartementet har i enkelte av forskriftene valgt å gjøre mindre forskriftstekniske endringer, slik at taretråling blant annet kan skje uhindret av ferdselsforbudet. Endringene endre ikke realitetsinnholdet i Direktoratet for naturforvaltning sitt forslag.

10. MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDER I HORDALAND

10.1 Merknader fra lokale høringsinstanser

Askøy kommune gir sin tilslutning til høringsforslaget. Austrheim kommune går i mot at det blir tillatt med taretråling i sjøfuglreservatene i kommunen, og støtter forslaget om å innføre forbud mot taretråling i Mefjordbåen-området.

Bømlo kommune viser til at kommunen er et av de viktigste sjøfuglområdene i Hordaland, kanskje det viktigste. Kommunen frarår derfor endring av verneforskriftene for sjøfuglreservatene i kommunen. Kommunen mener der ikke er godt nok dokumentert at taretråling ikke vil påvirke sjøfuglbestanden, og at føre-var-prinsippet må gjelde.

Fitjar kommune tilrår at det ikke blir åpnet for taretråling hele året ved *Eggholmen* og *Tangbleikjo naturreservater*. Fitjarøyane er i en særstilling når det gjelder natur- og friluftsinnteresser og har både regionale og nasjonale interesser. I reservatene er det ferdselsforbud i perioden 15.04 – 01.08. Tareskogen i områdene er viktige næringsområder for blant annet sjøfugl, og kommunen mener det ikke vil være riktig å åpne områdene for taretråling. Taretråling vil også forstyrre hekkende, overvintrende og fjærfellende sjøfugl.

Radøy kommune går i mot at de tåpnes for taretråling i sjøfuglreservatene *Sandholmane*, *Øysteinen*, *Hesjetå* og *Synnøy*.

Fiskeridirektoratet region Vest viser til arbeidet som har vært lagt ned i å utarbeide forvaltningsplan for tang og tare, og støtter seg til uttalelsen fra Fiskeridirektoratet sentralt.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Hordaland er i utgangspunktet sterkt kritisk til å åpne for taretråling i reservatene, men differensierer synspunktene sine noe ved å skille ut hvilke reservater det er aller viktigst å unngå tråling i. De viktigste ankepunktene er at mange av sjøfuglbestandene på Vestlandet har vist en sterkt negativ bestandsutvikling gjennom de siste tiårene, og selv om dette ikke kan tilskrives effekter av taretråling direkte bør man unngå

enhver faktor som kan bidra til å forsterke utviklingen. De hevder videre at det finnes svært lite kunnskap om hvilke konsekvenser taretråling har for fuglelivet og for andre organismer som lever i de berørte områdene, samt at mange av reservatene ikke bare er hekkeområder for fuglene, men også næringssøksområder til andre årstider. NOF påpeker også det organisasjonen mener er en rekke mangler ved høringsforslaget, forhold som burde være bedre dokumentert og belyst før et forslag ble sendt til høring. NOF mener alle sjøfuglreservater må holdes stengt for taretråling inntil forskning eventuelt viser at tiltaket ikke under noen omstendigheter påvirker fuglebestandene negativt. Dersom det likevel skal åpnes i noen av reservatene mener NOF at forbud fortsatt bør gjelde i *Hjartholmen, Møkstra-Grøningane, Terneskeret, Stridsholmen, Måksteinen og Tovo, Olvondo, Sengane, Senjen, Lønøy, Synnøy, Litle Gåsøy, Skarvøy og Store Lambholmen, Fluøyane med Fluøyskeret, Lyngøy, Veesøyane og Terneskeret*, og *Teistholmen* naturreservat. I tillegg er NOF sterkt imot åpning for taretråling i delområdet *Raudholmane* i sjøfuglreservatet *Hovsøy, Låttersøy, Meine, Melneklubben, Lyngsøy, Oksøy og Raudholmane*. Dette området er et svært viktig område for sjøfugler i fylket året rundt.

Taretrålerne i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland viser til at tarenæringen ikke ble tatt med på råd ved opprettelsen av vernet, og at verneforskriftene har hatt samme utforming og praktisering som i Rogaland. Verneområdene er høstet utenom hekketiden og det har ikke vært registrert noen problemer i den forbindelse. Kompromissforslaget stenger trålerne ute fra visse områder og forutsetningen for likevel å akseptere dette forslaget var at man kom fram til kompromissløsninger også i de andre fylkene.

10.2 Fylkesmannens vurdering av lokale høringsinstanser

Fylkesmannen i Hordaland viser til at det var enighet i den fylkesregionale arbeidsgruppen for tareforvaltning om å holde de høyest prioriterte sjøfuglområdene utenfor framtidig taretråling. Vurderingen av områdene var basert på oppdatert kunnskap om sjøfuglforekomstene i fylket til enhver årstid, ikke bare i hekkesesongen som er utgangspunktet for gjeldende sjøfuglverneplan. Et unntak er *Greipingen naturreservat* i Øygarden kommune, der fylkesmannen i 2005 har lokalisert en nyetablert hekkekoloni for toppskarv med oppunder 15 hekkende par. Dette er en ny opplysning som ikke var kjent under arbeidet i den fylkesregionale arbeidsgruppen. Forekomsten kan være ganske nyetablert, men kan også ha bygget seg opp over noen år uten at fylkesmannen har hatt kjennskap til dette all den tid at reservatet ligger så værhardt til at ilandstigning sjelden har vært foretatt. Strandsonen som er tilgjengelig for taretråling er av temmelig begrenset omfang. Fylkesmannen mener det bør vurderes å opprette en mindre trålingsforbudssone i reservatet, eventuelt at det fastsettes taretrålingsforbud i hekketiden.

Når det gjelder *Raudholmane* i Bømlo kommune er dette en del av det sørligste sjøfuglreservatet i fylket, og også et av de mest livskraftige. Taretrålingsinteressene i området er den bakenforliggende årsak til at denne delen av naturreservatet ikke omfattes av taretrålingsforbudet i den regionale arbeidsgruppens innstilling. På bakgrunn av høringen mener fylkesmannen hensynet til sjøfuglene i dette området bør vurderes på nytt opp mot tarenæringens interesser i området. *Fluøyane* naturreservat i Tysnes kommune har ingen hekkeforekomster av skarv eller teist, imidlertid er det de siste to årene dokumentert at området fungerer som et myteområde for siland, som også må forventes å beskatte fiskeforekomster som har tilholdssted i blant annet tareskog. Det er foreløpig lite kunnskap om hvor store mengder silender som samler seg i området, men områder har i inneværende hekkesesong vært et av kun to velfungerende sjøfuglreservat i fylket. Fylkesmannen mener det derfor er riktig å ikke åpne for taretråling i dette reservatet.

10.3 Merknader fra sentrale høringsinstanser

Fiskeridirektoratet er enig i forslaget om permanent forbud mot taretråling i 7 forbudssoner i fylket, og forslaget om å åpne for taretråling hele året i de øvrige reservatene i fylket. I forbindelse med rullering av forvaltningsplanen for tang og tare mener Fiskeridirektoratet likevel at det bør etableres et generelt prinsipp om at det ikke skal høstes tare i naturreservatene i perioden 15. april til 31. juli.

Naturvernforbundet slutter seg til forslaget om verneområder som foreslås permanent stengt, men mener at det i tillegg må stenges permanent for taretråling i *Måksteinen* og *Tovo* naturreservat, *Olvondo* naturreservat og *Raudholmane* naturreservat i Bømlo kommune, *Litle Gåsøy*, *Skarvøy* og *Store Lambholmen* naturreservat i Sund kommune og *Fluøyane* naturreservat i Tysnes kommune.

FMC Biopolymer viser til at tarenæringen ikke ble tatt med på råd ved opprettelsen av vernet, og at verneforskriftene har hatt samme utforming og praktisering som i Rogaland. Verneområdene er høstet utenom hekketiden og det har ikke vært registrert noen problemer i den forbindelse. Kompromissforslaget stenger trålerne ute fra visse områder og forutsetningen for likevel å akseptere dette forslaget var at man kom fram til kompromissløsninger også i de andre fylkene.

10.4 Direktoratets vurdering av sentrale høringsinstanser

Direktoratet for naturforvaltning viser til at vurderingen av hvilke områder som skal være permanent stengt for taretråling og hvilke områder taretråling kan tillates er basert på en helhetsvurdering ut fra dagens kunnskapsgrunnlag om bestandssituasjonen i fylket, og de viktigste områdene for arter som skarv og teist. Direktoratet for naturforvaltning viser til tilrådingen fra Fylkesmannen i Hordaland.

Når det gjelder delområdet *Raudholmane* i *Hovsøy*, *Låttersøy*, *Melne*, *Melneklubben*, *Lyngsøy*, *Oksøy* og *Raudholmane* naturreservat, og *Fluøyane med Fluøyskjeret*, *Lyngøy*, *Veesøyane* og *Terneskeret* naturreservat mener Direktoratet for naturforvaltning at opplysningene i fylkesmannens tilråding tilsier at disse områdene ikke bør åpnes for taretråling nå. På bakgrunn av en føre-var vurdering foreslår direktoratet at det ikke gjøres endringer i verneforskriftene for disse områdene før det er foretatt en nærmere gjennomgang av forekomster av ulike arter sjøfugl og taretrålingsinteressene i området.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforskriftenes kapittel V for naturreservatene *Eggholmen*; *Ertenøya*; *Greipingen*; *Hellisøy*; *Hjartholmen*; *Koløy*; *Kuøy*; *Skagøy*; *Teistholmen* og *Teistholmskjeret*; *Låge Islendingen*; *Måksteinen* og *Tovo*; *Notholmen*; *Raunøy*; *Sandholmane*, *Øysteinen* og *Hesjetå*; *Sengane*; *Senjen*; *Stridsholmen*; *Synnøy*; *Tangbleikjo*; *Teistholmen*; *Terneskeret*; *Ullabrotten* (nytt punkt 6), naturreservatene *Karihavet*; *Kortknappskjer* og *Horsøy*; *Litle Gåsøy*, *Skarvøy* og *Store Lambholmen*, *Lønøy*, *Otterøy* og *Hestholmen*; *Trøytarrosskjeret*; *Sekkedalstjørn* (nytt punkt 7), og *Olvondo* naturreservat (nytt punkt 8):

*”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for
x. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap ”*

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende endring i verneforskriften for *Utslettøy*, *Joøy* og *Upsøykalven* naturreservat kapittel V, nytt punkt 6:

*”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for
6. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i delområdet Upsøykalven.”*

10.5 Miljøverndepartementets merknader

Miljøverndepartementet slutter seg til Direktoratet for naturforvaltnings vurderinger når det gjelder sentrale høringsinstanser. Miljøverndepartementet har i enkelte av forskriftene valgt å gjøre mindre forskriftstekniske endringer, slik at taretråling blant annet kan skje uhindret av ferdsselsforbudet. Endringene endrer ikke realitetsinnholdet i Direktoratet for naturforvaltning sitt forslag.

11. MERKNADER TIL DE ENKELTE OMRÅDER I ROGALAND

11.1 Merknader fra lokale høringsinstanser

Rogaland fylkeskommune mener innstillingen fra den regionale arbeidsgruppen må legges til grunn, og at det er uakseptabelt at et sentralt statsorgan setter til side omforente løsninger mellom alle berørte parter og regionale offentlige myndigheter.

Haugesund kommune mener det er uheldig at et omforent resultat mellom de berørte partene overprøves. Forslaget innebærer en balanse mellom stengte og åpne områder, og kommunen mener de regionale prosessene har ført frem til et forslag som på en svært god måte ivaretar hensynet til miljø. Direktoratets forslag innebærer at miljørådet går inn og forrykker denne balansen. Tarenæringen i Norge er en omfattende virksomhet, og er avhengig av gode og forutsigbare rammebetingelser. Hele grunnlaget for virksomheten er avhengig av tilgangen på norsk stortare. Kommunen krever at det sendes ut en supplerende høring hvor de ovennevnte områdene foreslås åpnet på bakgrunn av arbeidsgruppens forslag.

Karmøy kommune og Karmøy næringsråd krever at den regionale arbeidsgruppens forslag blir lagt til grunn. Taretråling betyr mye for kommunen, og næringen er avhengig av god ressurstilgang og forutsigelige rammevilkår. Kommunen mener det er uheldig at regionale prosesser og omforente løsninger blir overprøvd.

Fiskeridirektoratet, region sør støtter forslaget om permanent stenging for taretråling i Ferkingstadøyene, Kjør og Spannholmane naturreservater, samt forslaget om tråling i perioden utenom hekketid i Tedneholmen, Tingelsæte, Gitterøy, Indrevær og Fokksteinane naturreservater. Derimot er Fiskeridirektoratet region sør uenig i forslaget om permanent stenging av reservatene Grøningane, Heglane, Eime og Jarstein. I disse fire områdene foreslås det isteden forbud mot høsting i perioden 01.04 – 30.09. Videre foreslås forbud mot taretråling i hekketiden (perioden 15.04 – 31.07) i samtlige reservat i Rogaland, herunder reservatene Brennevinskjeret, Nordre Longaskjer, Jegningen, Ryvingen og Klovningen, og Skåreholmen.

Taretrålerne i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland viser til at verneplanen i 1982 forsikret at næringsinteressene i sjø ikke skulle bli skadelidende, til tross for at hovedbedriften og tyngdepunktet for taretråling lå og fortsatt ligger i dette fylket. Næringen ble heller ikke tatt med på råd slik lovverket krever. Tare er ikke spesifikt nevnt i forskriften, og taretrålerne mener formuleringen ”*all vegetasjon i vann og på land er fredet mot skade og ødeleggelse*” tar sikte på vern på land og i ferskvann. Dermed har heller ikke næringen ansett det som forskriftsstridig å tråle. Det har alltid vært akseptert at vernet ikke gjaldt levende organismer

under overflaten, og dette er kommet til uttrykk i ulike sammenhenger. Det er oppsiktsvekkende at vernet nå blir gitt tilbakevirkende kraft. Det vises også til at Stortinget ved behandlingen av St. meld. nr. 43 (1998-99) *Vern og bruk i kystsona* har lagt til grunn at taretråling er tillatt i sjøfuglreservater i Rogaland. Taretrålerne mener det er helt klart at taretråling fortsatt er tillatt i sjøfuglreservatene i fylket. Tidligere fremforhandlede kompromissløsninger må etterfølges dit hen at ytterligere vern er helt uakseptabelt. Alternativ tolkning av verneforskriften i forhold til taretråling må i så fall eksplisitt definere tråling som forbudt, samt hva som gjelder i vann og hva som gjelder i sjø. Stortingets tidligere behandling av saken må følges opp ved kombinert bruk og vern, ved hovedsakelig vern i hekkeperioden, og helårlig vern bare i begrensede områder. Taretrålerne mener videre at føre-var-prinsippet ikke lenger kan legges til grunn, da det er trålt i 40 år uten påviselige skader.

Karmøy Høyre reagerer på forslaget om at en rekke områder ikke skal åpnes for taretråling, direkte i strid med forslagene fra de bredt sammensatte regionale gruppene. Dette forrykker fullstendig den balansen mellom åpne og lukkede områder som partene har forhandlet seg frem til og som har som forutsetning en miljøvennlig og bærekraftig utvikling.

11.2 Fylkesmannens vurdering av lokale høringsinstanser

Fylkesmannen i Rogaland mener at åpning for helårlig taretråling i 5 naturreservater og tidsavgrenset taretråling i 7 naturreservater vil innebære en vesentlig juridisk forenkling og tillempling i forhold til tarenæringsinteressene i fylket. Fylkesmannen viser til at verneforskriftene for alle sjøfuglreservatene inneholder fredning av all vegetasjon både i vann og på land, med noen mindre unntak (f. eks beite). Dette innebærer at det gjelder et totalforbud mot taretråling innenfor vernegrensene, som normalt ligger ca 50 m rundt øyene. Siden før vernetidspunktet har det vært omfattende taretråling i fylket. Etter det fylkesmannen kjenner til har det fra tarenæringsinteressene ikke vært søkt om dispensasjon innenfor noen av reservatene. I forbindelse med arbeidet i den fylkesregionale arbeidsgruppen kom det frem at næringsutøverne gjennom mange år har høstet tare også i en rekke av reservatene og at håndhevelse av forbudet ville medføre stor konflikt.

Fylkesmannen tilrår helårlig tråling i de 5 reservatene som foreslått, og opprettholdelse av permanent tråleforbud i de 3 reservatene *Ferkingstadøyene*, *Kjørholmane* og *Spannholmane*. Fylkesmannen tilrår også åpning for taretråling i perioden utenom hekketiden for de 7 naturreservatene som følger av høringsforslaget. De fleste av disse reservatene er lite hensynskrevende og verneinteressene er i første rekke å sikre hekkebestandene av sjøfugl.

Når det gjelder de resterende reservatene beliggende innenfor taretrålingssonene i fylket viser fylkesmannen til at *Jarstein* naturreservat fremdeles har svært store og hensynskrevende fugleinteresser i sjø. Reservatgrensen omfatter bare nærmeste 50m-sone med bratt økende dyp til over 20m. *Eime* naturreservat har også store og hensynskrevende fugleinteresser. Reservatgrensen i sjø omfatter bare nærmeste 50m-sone med bratt økende dyp til over 20m langs hele sørsiden. Tilstøtende grunnere tareområde i en omfattende trålesone er ikke vernet. *Heglane* naturreservat er blant de viktigste og mest hensynskrevende sjøfuglområdene i fylket, spesielt som overvintringsområde for hekkebestandene av skarv og teist knyttet til *Kjør*-reservatet, men også som myte- og overvintringsområde for andefugl, og trekke- og overvintringsområde for dykkere. Reservatgrensen inkluderer større og aktivt høstet tareområde. *Grønningane* naturreservat er fremdeles et viktig og hensynskrevende område, spesielt som største hekkekoloni for teist i fylket. Reservatgrensen i sjø avgrenser et mindre grunnvannsområde, for det meste skjellsand-bunn med minimale tråleinteresser. Tilstøtende store tareområder med tråling er ikke vernet. Fylkesmannen viser til at dette tilsier at konfliktinnholdet i forhold til taretrålingsinteresser vil være lite og sterkt avgrenset i noen av

disse fire reservatene, i andre vil det være klar konflikt. Fylkesmannen mener likevel at forslaget fra den regionale arbeidsgruppen bør legges til grunn, slik at det blir åpnet for taretråling utenom hekketiden også i disse fire reservatene.

11.3 Sentrale høringsinstanser

Fiskeridirektoratet er enig i forbudet mot taretråling i sjøområdet ved Revtangen innenfor *Jærstrendene* landskapsvernområde. I tillegg støttes forslaget om permanent forbud mot taretråling i *Ferkingstadøyane, Kjørholmane* og *Spannholmane* naturreservater, og forslaget om at det skal være tillatt å høste tare utenom hekketiden i *Tedneholmen, Tingelsæte, Gitterøy, Indrevær, Store og Litle Fokksteinen* naturreservater. Fiskeridirektoratet foreslår videre at tarehøstingen styres utenom hekkesesongen i samtlige naturreservat i Rogaland. Det foreslås derfor å sette forbud mot å høste tare i naturreservatene *Brennevinsskjeret, Nordre Longaskjer, Tegningen, Ryvingen og Klovingen* og *Skåreholmen* i perioden 15.04 – 31.07. Fiskeridirektoratet er uenig i forslaget om å stenge reservatene *Grøningane, Heglane, Eime* og *Jarstein* permanent for taretråling, og foreslår at områdene stenges for taretråling i hekketiden.

Naturvernforbundet mener at det i tillegg til de områdene som fremgår av høringsforslaget bør opprettholdes et permanent taretrålingsforbud i *Ryvingen og Klovingen* naturreservat og *Urter naturreservat* i Karmøy kommune, *Gitterøy* naturreservat og *Indrevær* naturreservat i Haugesund kommune, og *Fokksteinane* naturreservat i Sokndal kommune.

Taretrålfiskernes forening uttaler når det gjelder Rogaland at vernet i 1982 ikke innebar forbud mot taretråling, og at en den gang fikk forsikring om at næringen ikke skulle bli skadelidende, noe taretrålerne siden har lagt til grunn. Det vil være en tilsnikelse å gi vernereglene tilbakevirkende kraft. Det vises til at Stortinget påpeker taretråling i Rogaland som tillatt. Foreningen mener kompromissforslaget fra de fylkesvise arbeidsgruppene må legges til grunn, og ber sterkt om at den aktuelle høringen blir behandlet under ett med høringen av Fiskeridirektoratets *Forslag til arealdel for forvaltningsplan for tang og tare* for de tre fylkene.

FMC Biopolymer har de samme merknadene som taretrålerne når det gjelder regulering av taretråling i eksisterende verneforskrifter i Rogaland fylke. FMC Biopolymer er kjent med at Taretrålfiskernes forening i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane har hatt en juridisk gjennomgang av denne saken, hvor konklusjonen er at taretrålingen i sjøfuglreservatene har vært og er fullt lovlig. I tillegg viser FMC Biopolymer til at på bakgrunn av at det er opprettet et svært stort verneområde med forbud mot taretråling, er ytterligere vern uakseptabelt. FMC Biopolymer mener den regionale arbeidsgruppens forslag må legges til grunn.

11.4. Direktoratets vurdering av sentrale høringsinstanser

Direktoratet for naturforvaltning viser til at forholdet til taretråling innenfor *Jærstrendene* landskapsvernområde ble avklart gjennom verneplanprosessen for dette området. Vurderingen av hvilke områder som bør stenges permanent for taretråling i Rogaland er gjort opp mot føringene i St. meld. nr. 43 (1998-99) og kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i de enkelte sjøfuglreservat i fylket. Direktoratet for naturforvaltning mener reservatene *Grøningane, Heglane, Eime* og *Jarstein* er viktige områder for skarv og teist og åpning for taretråling innenfor disse områdene vil være i strid med føringene i Stortingsmeldingen. Direktoratet for

naturforvaltning opprettholder tilrådingen om at disse områdene stenges permanent for taretråling.

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforskriftenes kapittel V i naturreservatene *Brennevinsskjeret*; *Nordre Longaskjer*; *Jegningen*; *Ryvingen* og *Klovningen*; og *Skåreholmen* (nytt punkt 4):

*”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for
4. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap.”*

Direktoratet for naturforvaltning foreslår følgende tillegg i verneforskriftenes kapittel V i *Tingelsæte* og *Tednholmen* naturreservater (nytt punkt 4), *Indrevær*, *Svåholmane* og *Fokksteinen* inkl. *Store* og *Litle Fokksteinen* naturreservater (nytt punkt 5) og i *Urter* og *Gitterøy* naturreservater (nytt punkt 6):

*”Bestemmelsene i punkt IV er ikke til hinder for
x. høsting av tare med trål eller annen mekanisk redskap i perioden 1. august – 31. mars.”*

11.4 Miljøverndepartementets merknader

Miljøverndepartementet har etter en helhetlig vurdering valgt å åpne for taretråling i Grøningane naturreservat. For øvrig slutter Miljøverndepartementet seg til Direktoratet for naturforvaltnings vurderinger når det gjelder sentrale høringsinstanser.

Miljøverndepartementet har i enkelte av forskriftene valgt å gjøre mindre forskriftstekniske endringer, slik at taretråling blant annet kan skje uhindret av ferdselsforbudet. Endringene endrer ikke realitetsinnholdet i Direktoratet for naturforvaltning sitt forslag

Miljøverndepartementet

tilråd:

Forskrift om endring av forskrifter angående naturreservater og fuglefredningsområder i Rogaland, Hordaland samt Sogn og Fjordane fastsettes i samsvar med vedlagte forslag (Vedlegg 1-59).